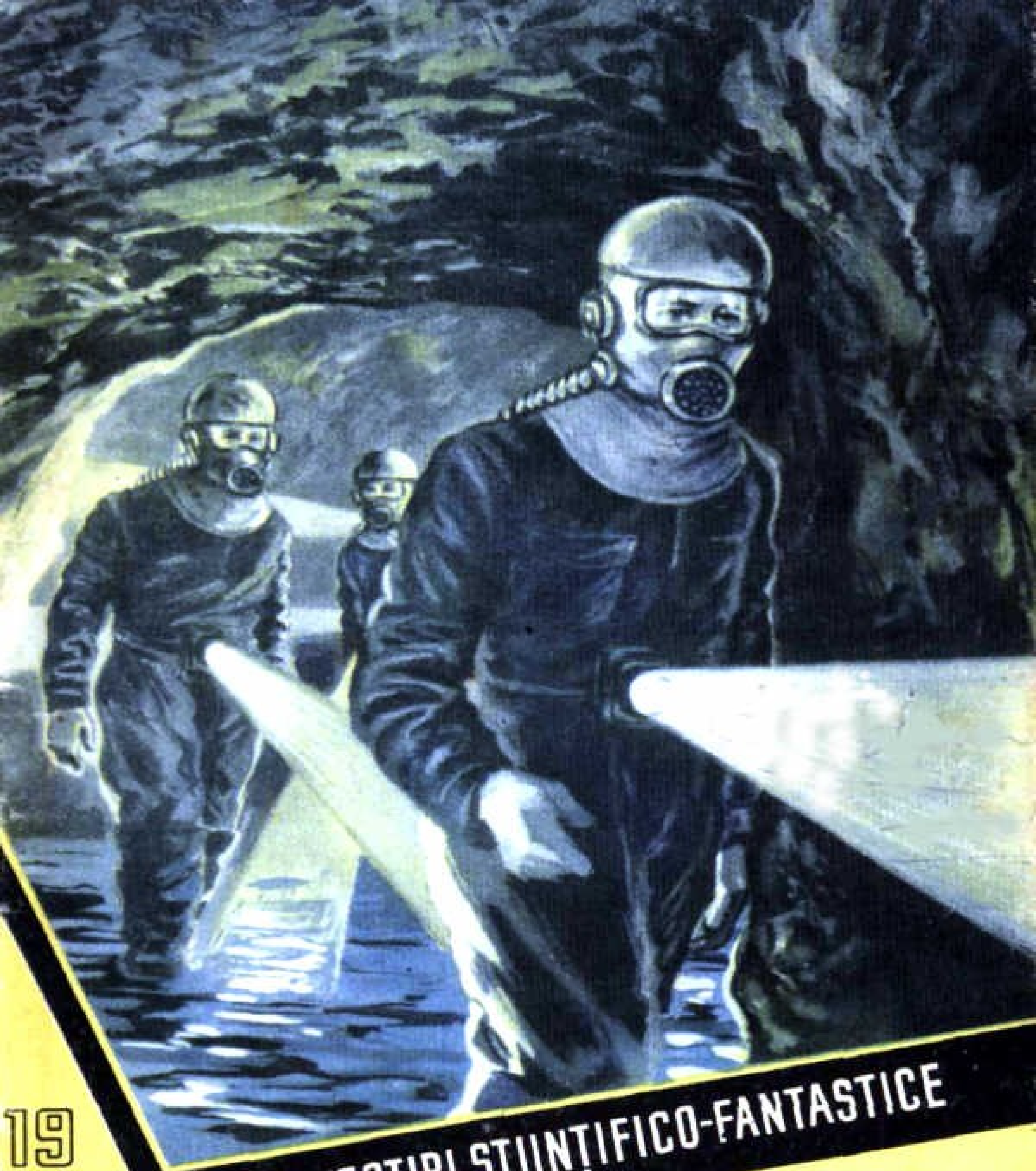

19

Colecția POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

E. JURIST și L. PETRESCU

UZINA SUBMARINĂ ÎN PRIMEJDIE

★

EDITATĂ DE REVISTA
ȘTIINȚA & TEHNICA

E. JURIST şi L. PETRESCU

UZINA SUBMARINĂ ÎN PRIMEJDIE

*

Colecţia "Povestiri Ştiinţifico-Fantastice"

19

PROLOG

NU AŞA SE ÎNTÂMPLĂ ÎN VIATĂ

Când Emil Bancea primise, o dată cu ziarele, invitaţia revistei "Aripi tinere" de a participa la o discuţie literară, îi venise să zâmbească. În tinereţe scrisese şi el, ca mai toţi tinerii, versuri şi o bucată de vreme le crezuse geniale. Dar, spre deosebire de alţii, îşi dăduse curând seama că nu aceasta era vocaţia sa.

„Meseria-i brăţară de aur – îşi spunea el filosofic –, atunci de ce să-mi aleg eu una de tinichea, care să ruginească repede?”

În timpul anilor de studiu, la institut, îl cuprinsese un interes într-atât de pasionat pentru calculul infinitezimal şi presiunea hidraulică, încât uită cu desăvârşire de versuri.

„Da, da ale tinereţii valuri!”, reluă Emil un vechi adagio, cu toate că cei douăzecişinouă de ani ai săi îl situau încă din plin în bătaia acestor valuri.

Îşi aruncă distrat privirea pe cartonul invitaţiei, care glăsuia cu un cursiv elegant: *„… se va discuta o lucrare literar-ştiinţifică. Aportul dv., ca inginer oceanograf, ne va fi de mare folos. Vă rugăm să luaţi parte… etc. Etc,”*

„Hm, vasăzică asta-i… ca inginer oceanograf. Bine, fie!”…

În afară de invitaţie, inginerul Bancea primise mai multe exemplare ale revistei în care apăruse în foileton povestirea cu pricina. Emil răsfoi una dintre ele şi nu mică-i fu mirarea când descoperi că autorul nuvelei era un bun prieten de-al său. Scriitorul, inginer şi el, se îndeletnicea din când în când cu literatura, dar era destul de prudent să semneze cu un pseudonim, fapt cunoscut doar de vreo doi vechi şi buni amici ai săi… care-i iertau

toate.

Emil se cufundă într-un fotoliu şi începu să citească, cu un aer uşor amuzat. Dar, curând, lectura îl prinse în mrejele ei, şi trăsăturile i se încordară, vădind concentrare şi tensiune interioară. Într-atât era de absorbit de cele ce citea, că nici n-auzi când intră secretara, care-i aducea probele de la laborator.

După ce termină de citit, rămase multă vreme pe gânduri şi doar într-un târziu murmură: „Mda… ca inginer oceanograf!… Am să merg neapărat!”

…Şi acum se găsea instalat într-unul din fotoliile acelea tapisate cu piele sintetică din somptuoasa sală de conferinţe a redacţiei revistei „Aripi tinere”. Era o răcoare plăcută. Aspiratoarele absorbeau fumul de ţigară, iar ventilatoarele aduceau fără zgomot valuri de aer condiţionat. Toate acestea făceau să nu fie câtuşi de puţin supărătoare prezenţa în aceeaşi încăpere, relativ mică, a unui număr foarte mare de oameni care veniseră să-şi spună părerea despre opera tânărului scriitor şi s-o asculte pe a altora. Erau aici muncitori, intelectuali, elevi, studenţi, băieţi şi fete, tineri şi vârstnici.

La masa prezidiului, Emil văzu doi academicieni cunoscuţi, iar în sală descoperi mai mulţi cronicari şi critici literari, dintre care unii foloseau orice prilej pentru ca, după împrejurare, să dezvolte aspre rechizitorii sau să pronunţe mărinimoase sentinţe de achitare.

Şedinţa începuse punctual şi, în decurs de trei sferturi de oră, luaseră cuvântul vreo patru vorbitori. Erau cititori obişnuiţi ai revistei. Apreciaseră cu toţii lucrarea făcând doar rezerve asupra unor aspecte de detaliu. O elevă pistruiată, cu codiţe castani legate cu funde, întrebase pe academicianul cel chel de la prezidiu, despre care credea că-i autorul:

– Cum se poate, tovarăşe scriitor, ca eroul dumitale să nu fi băgat de seama că Nina îl iubeşte? Mie asta mi se pare neveridic. Oare să fi fost atât de miop?

Emil Bancea îşi îndreptă cu un gest maşinal ochelarii cu sticle groase. Academicianul, care era cam tare de ureche, se aplecă spre vecinul său şi-l întrebă ce vrea fetişcana asta de la el. Nu se lămuri, totuşi, şi înălţă foarte nedumerit din umeri.

Apoi se urcă la tribună un student în fizico-chimice. El vorbi îndelung despre ideea greşită ştiinţificeşte pe care se bizuia una din inovaţiile eroului principal al lucrării, care era inginer.

– Cum poate să susţină cineva că aplicarea legii presiunilor la mari adâncimi s-ar putea face atât de simplist, fără a se ţine seamă de ecuaţia…

Un elev cârn cu ochi vii îl interpelă pe vorbitor:

– Un erou pozitiv trebuie să aibă şi lipsuri. Dacă ar fi rezolvat şi problema asta, ar fi devenit de-a dreptul schematic!

Se auziră râsete în sală. Studentul mai vorbi încă vreo douăzeci de minute despre alte greşeli ştiinţifice ale lucrării, după care încheie:

– Nu pot să nu recunosc că mie personal nuvela mi-a plăcut. Ba chiar m-a pasionat. Dar, judecând obiectiv, trebuie s-o considerăm dăunătoare pentru tineretul nostru. Tineretul nostru nu are nevoie de aventuri. Tinerii de astăzi sunt serioşi. Lor le trebuie lucrări de ştiinţă pură, lucrări instructive, pe care să le citească cu aceeaşi pasiune cu care citesc manualele de matematică şi fizică…

– Manualele nu le „citim”, vorbi din nou elevul cârn, ci învăţăm după ele!

Încetul cu încetul, discuţia deveni mai interesantă. Participanţii lăsară deoparte formulele chimice şi amănuntele nesemnificative şi retrăiră drama unui colectiv care trecuse prin momente grele, pline de dramatism. Unii îl învinuiau pe erou, alţii îi luau apărarea.

Emil asculta cu viu interes ce spuneau unii şi alţii, urmărind pe feţele ascultătorilor efectele celor afirmate

de vorbitori.

La un moment dat, redactorul-şef, care conducea şedinţa, anunţă:

– Dau cuvântul tovarăşului Demostene Petrulian, cunoscutul critic literar. Tovarăşul Petrulian n-a putut să vină la adunarea noastră, fiind reţinut de o lucrare, dar a ţinut totuşi să-şi spună cuvântul.

Redactorul-şef apăsă pe un buton de sub masă, şi o parte din lămpile fluorescente se stinseră. În încăpere se făcu penumbră. Apasă un al doilea buton, iar pe peretele din spatele mesei prezidiului se lumină dreptunghiul unui ecran de televiziune. Se auzi o tuse scurtă şi pe ecran apăru figura binecunoscuta a criticului.

– Tovarăşi, începu Petrulian, eu am să fiu scurt. Mie lucrarea nu mi-a plăcut.

În sală se făcu o uşoară rumoare.

– Consider, Petrulian făcu o pauză expresivă trecându-şi mâna prin păru-i negru, des, răvăşit pe frunte, consider că autorul s-a făcut vinovat de o mare greşeală faţă de literatură. El n-a respectat realitatea, nu ne-a dat o operă veridică, inspirată din viaţa adevărată. Consider că tot ce a zugrăvit autorul în povestire este de domeniul fanteziei. Aşa ceva nu se poate întâmpla niciodată…

Emil se mişcă nervos pe scaun.

– Dar ne întrebăm, tovarăşi, continuă Petrulian, ce fel de fantezie este asta? O fantezie lipsită de aripi, săraca… Acţiunea e cenuşie, lipsită de dinamism şi de neprevăzut. Însăşi viaţa este mai bogaţă, mai vie. Da, prieteni, avem în faţă o lucrare slabă, care nu va rezista veacurilor viitoare.

Petrulian ridică degetul semnificativ şi spuse clătinând din cap:

– Nu aşa se întâmplă în viaţă!

Apoi îşi ceru scuze pentru că trebuia să i se dea legătura cu o altă şedinţă, unde se discuta un poem de curând apărut.

Luminile se aprinseră din nou, iar redactorul-şef anunţă o scurtă pauză.

Emil Bancea se ridică din fotoliu şt se îndreptă, laolaltă cu ceilalţi, spre bufet. Toţi discutau cu însufleţire, comentând diferitele păreri. Lângă el. Emil auzi un glas de tenor în falset:

– Mâine am să public o notă critic-satirică în revista „Tinăra critică”…

– Bine, dar după câte ştiu, tu nici n-ai citit nuvela… îi răspunse un glas de fată.

– Ce-are a face! Mi-am făcut o idee din discuţii. Şi-afară de asta, n-ai văzut ce a spus Petrulian?!

Emil Bancea întoarse capul şi aruncă o privire pătrunzătoare tinărului critic. Acesta îşi luă prietena de braţ şi-i spuse cu un aer plictisit:

– Hai, dragă, să luăm o bere… Măcar cu atâta să ne alegem!

Emil zări câţiva cunoscuţi, dar îi evită. N-avea chef să suporte o discuţie banală sau un schimb de amabilităţi de circumstanţă. Se duse într-un colţ, se aşeză la o măsuţă mascată de un stâlp de marmură şi ceru o limonada.

În sala bufetului domnea o rumoare surdă. Emil îşi aprinse o ţigară şi trase cu nesaţ fumul în piept, Recapitulă mintal discuţiile. Celor mai mulţi, lucrarea le plăcuse. Dar şi aceştia – nemaivorbind de criticii vânători de greşeli, care existau din toate timpurile – socoteau povestea neverosimilă. Emil zâmbi. Apoi, încreţindu-şi fruntea, făcu un efort de memorie…

„Cât a trecut de atunci? Trei? Nu, parcă cinci ani” „.

Inginerul îşi scoase ochelarii cu sticle groase, îi şterse cu batista şi şi-i aşeză din nou pe nas. Da, îşi aducea bine aminte de seara aceea de decembrie când amicul său, inginerul, îi comunicase hotărârea sa de a scrie această povestire. Şi el îl privise neîncrezător… De atunci, scriitorul nu-i mai vorbise niciodată despre acest proiect.

Şi acum, iată, povestirea apăruse…

Emil deschise revista şi citi din nou titlul primului capitol al povestirii. Oa, da, aşa începuseră toate…

I. UN CEAS DEFECT ŞI O BANCNOTĂ FALSĂ

Omul păşea repede, fără să privească nici în stânga, nici în dreapta. Părea preocupat şi trăgea nervos dintr-un muc de ţigară, fără să-şi dea seama că aceasta se stinsese de mult. Din când în când, privea maşinal cadranul ceasului de mână, blestemând timpul care se scurgea atât de încet. Mai rămânea o oră întreagă până la închiderea magazinelor, aşa că se strădui să facă paşii mai rari. Dar de fiecare dată se surprindea grăbindu-şi mersul. Străbătu străzile centrale ale marelui oraş portuar, unde domnea, ca de obicei, o vie animaţie. Mulţimea pestriţă a trecătorilor foia în toate direcţiile, ca într-un furnicar. Nimeni nu băga în seamă pe bărbatul acesta de statură potrivită, care purta o haină uşoară, sandale romane în piciorul gol şi o pălărie de pai cu borul larg lăsat pe frunte. Din când în când, îi ajungeau la ureche cuvinte rostite în spaniolă, rusă, italiană, engleză sau arabă, frânturi de discuţii purtate de marinari de pe vasele comerciale ancorate în port. Omul cu pălăria de pai se lăsă dus un timp de trotuarul rulant, dar, pierzându-şi curând răbdarea, trecu pe trotuarul obişnuit. Se opri câteva clipe în staţia cursei aeriene şi privi cum îşi ia zborul un elicopter. Apoi, uitându-se din nou la ceas, îşi îndreptă paşii în direcţia oraşului vechi, părăsind cartierele centrale, în care-şi dăduseră mâna toate minunile tehnicii pe care le oferea cu generozitate sfârşitul celui de-al XX-lea secol.

Amurgul cobora pe nesimţite, făcând să pălească pe încetul flăcările strălucitoare din ferestrele blocurilor cu numeroase etaje.

Curând, aspectul oraşului se schimbă vizibil. Omul cu pălăria de pai străbătea cartierele liniştite ale vechiului oraş, unde, de-a lungul străzilor înguste şi întortocheate, se înşiruiau case pitoreşti cu Sân etaj sau două. O adiere răcoroasă şopotea prin frunzişul teilor aliniaţi pe marginea trotuarului, vestind că nu departe se găsea faleza suspendată la vreo treizeci de metri deasupra mării.

Omul cu pălăria de pai încetini pasul de-a binelea. Îşi scoase pălăria şi-şi şterse sudoarea ce-i şiroia pe frunte. Şuviţele de păr erau lipite între ele, iar pe frunte îi rămăsese o dungă roşiatică de la marginea pălăriei. De-abia acum, omul îşi dădu seama că ţigara era stinsă. O aruncă cu ciudă şi-ţi scoase alta. O aprinse tacticos şi trase un fum adînc în piept. Acum mergea agale ca un om fără treabă, care n-are de ce să se grăbească. Trecu pe lângă o tânără pereche ce şedea pe-o bancă făcuta dintr-un trunchi de copac şi care, judecând după aparenţe, nu discutau despre teorema lui Euler. Omul se uita la ei o clipă, cu indiferenţă, apoi privirea îi lunecă de-a lungul zidului şi se opri pe o firmă de sticlă neagră pe care citi o inscripţie cu litere de bronz: „Doctor Octavian Savu – medic stomatolog”. Omul cu pălăria de pai îşi privi ceasul: „Da. Douăzeci de minute vor fi de ajuns” – îşi spuse el şi intră pe poarta boltită. O scară de piatră urca la etaj. Sandalele romane păşeau fără zgomot pe preşul vechi şi murdar, prins în vergele de fier pe fiecare treaptă.

În sala de aşteptare şedeau câteva persoane: un bătrân cu falca bandajată, ce clătina filosofic din cap, un bărbat de vreo patruzeci de ani cu desăvârşire chel, ce căsca într-una, dezvelind un adevărat depozit de aur 14 carate, şi, într-un colţ, două gospodine ce-şi împărtăşeau pe şoptite diferite reţete culinare. Omul îşi scoase pălăria şi mormăi un fe de „bună ziua”, la care nu răspunse nimeni, îşi puse pălăria în cuier şi rămase în picioare cu

mâinile la spate, rezemat de perete. Apoi ca din întîmplare, se apropie de fereastra ce dădea în stradă şi privi cu atenţie. Nu văzu nimic deosebit. Până şi cei doi de pe bancă plecaseră între timp. Omul se aşeză pe un scaun de piele cu ramă de metal nichelat şi luă de pe măsuţă o revistă ilustrată. O răsfoi distrat şi o puse la loc. Se uită din nou la ceas. Măsură din ochi pe ceilalţi, de parcă ar fi vrut să-şi dea seama cât ar putea să dureze tratamentul fiecăruia. Apoi se ridică, îşi luă pălăria şi se îndreptă spre uşă, privind din nou în treacăt pe fereastră. Ieşi în stradă cu un aer degajat. După cum se părea, nu fusese urmărit. Traversă, apucând-o pe o străduţă lăturalnică.

Omul cu pălăria de pai nu mai văzu cum, din curtea unei case de peste drum de dentist, ieşi un tânăr într-o haină cenuşie. O clipă, acesta stătu în cumpănă, apoi o coti şi el pe mica stradă laterală

*

Omul cu pălăria de pat se opri în faţa unei mici ceasornicării. Firma de tablă vopsită, îndoită şi spălată de ploaie purta pe ea rămăşiţele unei inscripţii. Trecătorul care poseda o oarecare pricepere în dezlegarea documentelor cifrate şi puţină fantezie ar fi reuşit în cele din urmă să reconstituie inscripţia: „La Manolis, ceasornicărie de lux”.

Omul cu pălăria de pai aruncă o privire rapidă pe de lături. Nu era nimeni… Calm. Coborî cele câteva trepte ce duceau în prăvălie şi împinse uşa, făcând să sune clopoţelul antediluvian suspendat deasupra ei.

– E închis! E închis! Se repezi cineva la el, cu o voce guturală.

Omul cu pălărie de pai descoperi pe o masă o cuşcă cu un papagal.

– Bună, meştere! zise el adresându-se bătrânului din dosul tejghelei de sticlă şi-şi trânti pălăria pe cuşca

papagalului. Acesta protestă din nou: „E închis! E închis!”

Manolis îşi scoase lupa de ceasornicar din ochiul stâng, acoperi cu un clopot de sticlă ceasul la care lucra şi ieşi de după tejghea.

– Mi s-a spus că dumneata te pricepi la ceasuri cu mecanisme complicate, i se adresă vizitatorul.

– Tot ce se poate, dădu bătrânul din cap, tot ce se poate. Trebuie să văd ceasul.

Vizitatorul îşi desprinse ceasul de la mână şi i-l întinse. Manolis cercetă cu atenţie prin lupă capacele şi zări într-un colt un marcaj minuscul: un cap de leu. Ceasornicarul ridică ochii, în care juca o luminiţă vicleană.

– Se poate repara, dar o să vă coste scump, silabisi el încet. E defectă piesa principală.

Clientul făcu un semn cu mâna.

– Nu contează. E o amintire de familie, la care ţin foarte mult.

– Înţeleg, înţeleg… O să-mi daţi o sută de lei şi veţi fi mulţumit.

– S-a făcut! Poftim banii, O să trec peste câteva zile.

Omul îşi luă pălăria de pai şi se îndreptă spre uşă. Manolis îl conduse spre ieşire. În prag, vizitatorul îi spuse printre dinţi:

– Fii atent, joi seara o să vină să ia „piesa principală”. Îi dai şi suta. Să nu le-ncurci iar, că te ia dracu, neghiob bătrân!

Manolis se înclină şt nu spuse nimic, Omul cu pălăria de pai plecă păşind liniştit, cu un aer indiferent. Deodată simţi lămurit că-l urmăreşte cineva. Se urcă în turbobusul ce ducea spre centru. După două staţii cobori şi se pierdu în mulţime.

…Manolis tocmai se pregătea să tragă oblonul, când se apropie de el un tânăr cu o haină cenuşie şi cu o elegantă cravată argintie.

– Bună seara, aş dori…

– Nu se poate, am închis… mâine! i-o tăie

ceasornicarul.

– Totuşi, te-aş ruga... Chiar acum mi-a căzut ceasul pe asfalt şi tare mi-e teamă că i s-a întâmplat ceva grav.

Manolis mormăi nemulţumit şi intră în prăvălie, Tânărul intră după el.

– E închis! E închis! ţipă din cuşca sa papagalul.

– Taci din gură, nătărăule, îi aruncă veninos Manolis. Ei, ia să vad ceasul...

– Poftim!

– Ce-i asta? întrebă surprins ceasornicarul.

Manolis îţi puse ochelarii. Nu înţelegea nimic. Nu-i spusese tânărul acesta că are un ceas de reparat? Atunci... ce era cu hârtia asta? O duse la lumină şi citi. Simţi cum i se moaie genunchii.

– Mandat de arestare şi percheziţie, cetăţene Manolis, spuse tânărul cu voce metalică. Ca să nu te mai osteneşti să ne întrebi pentru ce, îţi spunem noi: pentru trafic de bancnote false.

Manolis respiră uşurat. Apoi luă un aer de victimă şi se lăsă pe scaun

...Când nevasta lui Manolis veni seara din vecini, se miră nespus că nu-şi găsi bărbatul acasă. Intră şi în prăvălie şi-l strigă, cu toate că vedea bine că nu-i acolo.

– Manolis! Manolis!

– E închis! E închis! răspunse imperturbabil din cuşca sa papagalul.

II. O DIMINEAŢĂ DE IUNIE

Negruţ se trezi, ca de obicei, o dată cu primele raze ale soarelui. Se întinse somnoros şi căscă, scoţând o limbă lungă de un cot. Apoi sări în picioare şi privi nedumerit în jur. În lumina trandafirie ce pătrundea prin fereastra cu storul pe jumătate lăsat, Negruţ revăzu camera în care se mutaseră de câteva zile. Un dulap, o masă de lucru, câteva scaune, o etajeră cu cârti şi un pat. În pat dormea

Dan
Câteva clipe, Negruţ ascultă respiraţia sa regulată. Mişcându-se fără zgomot, făcu înconjurul încăperii. Se opri un timp în dreptul puştii de vînătoare ce atârna în perete, apoi se apropie de noptieră. Ceasul arăta cinci fără un sfert. Negruţ ştia că dacă l-ar fi trezit acum pe Dan, acesta l-ar fi certat întâi zdravăn, iar pe urmă s-ar fi întors pe partea cealaltă şi şi-ar fi continuat somnul. Aşa că, resemnându-se, se îndreptă spre uşă şi ieşi în curte. O dată ajuns afară, dădu ocol grădiniţei ce împrejmuia vila. Soarele se ridicase binişor pe cer şi acum alunga cu razele sate răcorile nopţii. Negruţ era un mare iubitor de natură. De aceea, începu să alerge prin toate colţurile grădinii, mirosind florile şi tăvălindu-se prin iarba moale şi înrourată. După ce se învioră de-a binelea, se îndreptă spre poartă şi, dintr-un salt, se instală pe gardul lat de piatră ce împrejmuia vila.

Privi timp îndelungat şirul nesfârşit de maşini şi camioane ce treceau pe şoseaua naţională îndreptindu-se spre Capitală,

Marele oraş pe care Negruţ îl părăsise în urmă cu cinci zile, când Dan venise cu el aici, era la o depărtare de numai câţiva zeci de kilometri.

Nu de mult. Dan declarase că se vor muta într-una din vilele noului parc de clădiri ce fusese terminat de curând pe şoseaua Bucureşti-Giurgiu. Chiar lui, personal, Dan îi spusese:

– Ei, bătrâne, acum ai să lenevești toată ziua. Plecăm în concediu. Ce zici?

Ce putea să zică? Tăcuse şi-l privise întrebător pe Dan, Acesta începuse să ridă:

– Mi se pare că nu prea te bucuri, Nu-i nimic, n-ai să te plictiseşti, îţi făgăduiesc. O să mergi cu mine la vânătoare. Da, da, la vânătoare de iepuri! Aşa că vezi, o să fie foarte distractiv…

Negruţ pricepuse bine tot ce-i spusese Dan, mai ales

că, în timp ce-i vorbea, acesta îţi curăţa arma de vînătoare. De aceea ţinuse să-ţi exprime pe dată sentimentele ţi se pornise să latre gălăgios ca un câine lup dresat atunci când ştie că are voie să facă zgomot.

…Un timp, câinele dormită privind, pe sub pleoapele pe jumătate lăsate, şoseaua cu vălmăşagul ei de vehicule. Apoi, judecind după soare că orele erau destul de înaintate, sări de pe gard şi intră în casă.

Se opri în pragul camerei şi, proptindu-se mai bine pe cele patru picioare, porni să latre „în rafale”, cum spunea stăpînul său.

Dan sări din somn, îşi dădu la o parte o şuviţă neascultătoare care-i alunecase pe frunte şi privi ceasul de pe noptieră. Arăta 7.

– Ei hai, gata, taci, spuse el morocănos, frecându-se la ochi. Ce tot latri? Nu ţi-am spus că în concediu mă scol târziu? Ce m-ai trezit aşa de dimineaţă, păcătosule?

Câinele dădu din coadă şi-şi trecu limba peste botul umed, apoi se apropie de pat şi puse labele din faţă pe plapumă, vrând să-şi îmbuneze stăpânul nemulţumit.

– Linguşitorule, îi mustră Dan şi-i prinse botul ca palma, ceea ce îl făcu pe Negruţ să strănute. Ei, hai, astăzi eu am să stau în pat, iar tu ai să faci pe gospodina. Ne-am înţeles?

Negruţ latră de două ori.

– Bine, atunci pune ceaiul, Hai, du-te, pune ceaiul!

Clinele se ridică ascultător şi se îndreptă spre uşa de lângă pat. Se ridică în două labe, apăsă clanţa ţi deschise uşa care dădea în bucătărie. Se apropie de o măsuţă şi apucându-l cu dinţii, trase uşor un şnur de piele. Reşoul electric pus astfel în funcţiune se încălzi imediat şi, în scurtă vreme, ceainicul, aşezat deasupra, începu să-şi murmure cântecul său monoton.

Dan luă de pe noptieră o revistă şi o răsfoi, căutând articolul care-l interesa. Era ultimul număr al „Buletinului Institutului de arheologie comparată”. Pe Dan îl pasiona

istoria în general şi antichitatea în special. Locuinţa sa din Capitală cuprindea o bibliotecă în care cărţile privind istoria antică ajungeau la un număr destul de însemnat.

Când era la serviciu, Dan nu avea întotdeauna timp suficient pentru a se dedica lecturii. De aceea voia să-şi folosească din plin zilele de concediu.

Acum, sprijinit în perna ridicată la capul patului, începu să citească atent şi concentrat paginile revistei, făcând însemnări pe margini cu un creion albastru, în timp ce Negruţ, culcat pe covoraşul din faţa patului, asculta zumzetul apei care fierbea în ceainic.

Era un articol deosebit de interesant. Autorul – profesorul Alexandru Teodoriu – pornise de la câteva fapte cunoscute de mai multă vreme, de la unele descoperiri foarte recente. Totul se referea la nişte întâmplări nemaipomenit de curioase, petrecute, cu vreo doua mii şi cincisute de ani în urmă, pe meleaguri nu prea depărtate de locul unde se afla acum Dan Vertea.

Legănat de cântecul monoton al ceainicului, Dan lăsă creionul din mână, puse revista încet pe pat şi începu să viseze cu ochii deschişi…

…Cu 500 de ani înaintea erei noastre, Darius, regele perşilor, ascultând îndemnul sfetnicilor săi, hotărâse să pornească o expediţie împotriva Sciţiei. După părerea lui, aceşti vecini nomazi, străvechi locuitorî ai regiunilor de la miazănoapte de Dunăre, – între ţărmurile Mării Negre şi Marea Caspică – deveniseră de-a dreptul supărători. Se cuvenea să-i supună. Şi asta era cu putinţă numai pe calea armelor.

Şi aşa se făcu că, în fruntea unei numeroase armate, Darius părăsi Susa, îndreptându-se spre Bosfor. Pe vremea aceea, lipsită de telegraf, radio sau ziare, ştirile se răspândeau cu multă greutate. Cu toate astea, într-un răstimp relativ scurt pentru depărtările imense pe care le aveau de străbătut, vestea despre expediţia lui Darius ajunse prin toate ţinuturile pe care acesta avea să le

calce.

Astfel, la Bosfor, îl aşteptau vase greceşti, care, plutind unul lângă altul, alcătuiau în acest fel podul peste care trecu armata devenită acum mai numeroasă. Şi mai mult crescu numărul celor care alcătuiau expediţia atunci când Darius începu să străbată Grecia.

Într-unul din popasurile sale, regelui i se înfăţişă un om înalt şi vânjos care, înclinându-se adânc, îi spuse:

– Mărite rege, dă-mi îngăduinţa să lupt şi eu alături de ostaşii tăi, împotriva sciţilor rătăcitori. Am cu mine o ceată de voinici, de a căror vitejie răspund cu viaţa…

Regele Darius era îndeobşte foarte mulţumit de orice nouă creştere a puterii armatei sale. Totuşi, gânditor, mângâindu-şi bărbia, el puse o întrebare care simţea că se cuvenea să fie rostită:

– Ce te face să lupţi pentru mine?

După ce noul venit, pe care-l chema Arion din Corint, îi arătă că numai faima numelui lui Darius şi ar fi fost destul pentru ca să-l facă pe oricine să se alăture glorioasei sale armate, îi dezvălui adevăratul îndemn:

– Sunt doi ani de atunci, fratele meu a legat prietenie cu sciţii. El a rămas printre ei, sciţii făcând legământ că-l vor respecta şi că-l vor socoti veşnic îndrumător şt prieten. Într-o oală mare de pământ, ei au turnat vin, iar după aceea toţi cei de faţă, fratele meu şi sciţii, şi-au crestat braţul şi au lăsat să curgă în oală, peste vin, multe picături din sângele lor. Mai apoi, în această oală şi-au muiat săgeţile, o secure, un paloş şi o lance, au înălţat zeilor o ruga fierbinte şi au băut tot amestecul acela de vin şi sânge. Îţi spun aceste lucruri, mărite rege, ca să ştii cât de adâncă era prietenia dintre fratele meu şi sciţi, pentru că asemenea obiceiuri vieţuiesc doar între cei care încheie legături trainice…

– Şi ce s-a petrecut mai departe?

– Mărite doamne, fratele, meu a fost ucis. Am aflat vestea acum o lună. La moartea regelui sciţilor, fratele

meu a fost ucis laolaltă cu alţi cincizeci de sciţi… Nu ştiu care-i pricina, dar această crimă nu va rămâne nerăzbunată! O jur pe Hades.

Fără îndoială, Darius cunoştea aceste obiceiuri ale sciţilor, care ucideau pe cei mai apropiaţi oameni ai regelui la moartea acestuia, El nu-i spuse însă nimic grecului, primind cu bucurie cele 200 de lănci pe care acesta le adusese.

…Dan îşi imagină scena: Arion din Corint, în faţa lui Darius, cu mâna întinsă pentru jurământul solemn…

În timp ce Darius înainta spre Dunăre, aceiaşi aliaţi greci care alcătuiseră podul de vase în strâmtoarea Bosforului străbăteau Marea Neagră, Ajungând la gurile Dunării – Istrul, cum o numeşte Herodot –, ei porniră pe fluviu în sus şi formară o noua punte de vase la cale cam de două zile de la vărsarea sa. Astfel, după ce înaintase prin Tracia, Darius, în fruntea armatei sale, ajunse la acest pod de vase, pe care-l trecu iute.

Şi acum, perşii şi aliaţii lor se aflau pe tărâm inamic. Dar lui Darius nu-i era teamă. El se pregătea liniştit şi sigur de izbândă, aşteptând să dea lupta cu armata sciţilor şi să le cucerească oraşele. Care nu fu însă surpriza lui când îşi dădu seama că, de fapt, oraşele pe care intenţiona să le cucerească… nu existau! După cum spunea Herodot, „sciţii îşi duc cu ei casele” sau, cu alte cuvinte, erau nomazi. Retrăgându-se mereu, ferindu-se de lupta deschisă, sciţii transformară acest război într-o urmărire obositoare şi inutilă. În drumul perşilor, fântânile erau astupate, păşunile distruse… Călăreţii sciţi hârţuiau flancurile marii armate care era alcătuită mai mult din infanterişti, îi capturau pe cei ce rămâneau în urmă, făceau imposibilă aprovizionarea şi, într-un cuvânt, Darius era în primejdie de a pierde bătălia înainte de a o fi dat.

…Pe dinaintea ochilor lui Dan se perindau, ca într-un film, scene ale acestei lupte neputincioase cu un duşman

aproape invizibil care dădea ici şi colo câte o lovitură şi apoi dispărea undeva, în întinderile nemărginite şi necunoscute… În aceste lupte, Arion din Corint şi tovarăşii săi se dovediră a fi bravi, aşa cum făgăduiseră. Luptau aprig şi nu se temeau să se avânte acolo unde primejdia era mai mare, aşa încât, până la urmă, Arion fu rănit.

Intre timp, situaţia marii armate a lui Darius devenea din ce în ce mai grea. Regele ajunse la o concluzie firească, şi anume că doar o retragere peste Dunăre îl mai putea salva de la înfrângerea totală – şi încă o retragere foarte rapidă.

Cum s-o facă? Pentru a câştiga timp, Darius nu pregetă să recurgă la un vicleşug, sacrificându-i pe cei care nu erau în stare să fugă… Era seara. În cortul său se aflau adunaţi mulţi din tovarăşii săi de luptă bolnavi şi răniţi, iar printre ei, Arion din Corint, pe care rănile primite îl împiedicau încă să ia parte activă la bătălii.

– La noapte, le spuse Darius celor de faţă, voi alege pe cei mai teferi dintre voi şi, la adăpostul întunericului, îi voi ataca pe sciţi. Lăsaţi focurile să ardă, măgarii să ragă. Nu schimbaţi nimic din zgomotele şi mişcările obişnuite. Să nu-i facem să bănuiască atacul.

Sub acest pretext, regele se furişă afară din tabără împreună cu trupele sale de elită. Abia în ziua următoare, oamenii lăsaţi în tabără îşi dădură seama că regele lor îi părăsise. Nu le mai rămânea ceva mai bun de făcut decât să se predea sciţilor – ceea ce şi făcură.

Cea mai mare parte din această poveste semăna cu ceea ce scria Herodot. Asupra lucrurilor cunoscute, de altfel, profesorul Teodoriu nu insistase prea mult. În schimb, el se oprise asupra lui Arion din Corint, personajul despre a cărui soartă istoria nu pomenise nimic desluşit până astăzi… În cursul unor săpături arheologice se descoperise pe malul Mării Negre o coloană pe care puteau fi descifrate caractere greceşti –

o coloană asemănătoare acelora pe care Darius le ridicase lângă Bosfor şi în drumul său spre Dunăre. Pe această coloană de piatră era, pentru întâia dată, amintit numele lui Arion din Corint.

Numai că această coloană nu fusese făcută de Darius, care nici nu trecuse pe acolo. Cea mai verosimilă ipoteză era că ea fusese cioplită de vreunul dintre, grecii prinşi de sciţi, acum vreo 2.500 de ani, dacă nu chiar de Arion din Corint. În vechile slove se povestea ceva şi despre întâmplările de mai apoi ale prinşilor sciţilor, întâmplări despre care bătrânul Herodot nu spunea nimic.

Profesorul Teodoriu cercetase îndeaproape problema şi, după cum reieşea, găsise şi alte mărturii, printre care unele amfore cu scene semnificative şi anumite inscripţii. Pe această bază, el putea acum să descrie aproape întreaga aventură de necrezut a lui Arion din Corint.

…Se pare că nu toţi cei lăsaţi în urmă de Darius se predaseră. Împreună cu câţiva prieteni, Arion fugise, călărind nişte cai mici şi iuţi capturaţi de la sciţi. Aşa ajunse pe malul Dunării, dar nu în locul unde se aflase podul de vase. Pesemne, rătăcise mult mai spre nord. Pe o plută făcută din rămăşiţe de arbori, izbutise să treacă Istrul şi astfel ajunse în Dobrogea de azi. Dar sciţii înverşunaţi îl urmăreau până când, ajuns la malul mării împreună cu prietenii săi, se văzu prins ca într-o capcană. Sciţii călări veneau dinspre apus, dinspre miazăzi şi dinspre miazănoapte.

Erau siguri de izbândă sciţii… dar când cele trei cete se întâlniră, grecii nu mai erau acolo. Unde dispăruseră? În pustiul întins ca în palmă? Cu neputinţă. În textele citate de profesorul Teodoriu, Arion invocase pe Poseidon, care-i făcuse loc în mare şi-l ascunsese sub apele ei în tot timpul cât fuseseră căutaţi de sciţi.

O simplă legendă ca atâtea altele, s-ar fi putut spune! De buna seamă că mândrii greci preferaseră să se înece în valurile mării decât să se predea vii sciţilor. Aceasta

era ipoteza cea mai plauzibilă. Desigur, aşa crezuseră atunci şi sciţii. Dar iată că profesorul Teodoriu, referindu-se în articolul său la anumite cercetări întreprinse de el, afirma că istoricilor le sunt rezervate încă multe surprize în legătură cu taina dispariţiei lui Arion din Corint şi a prietenilor săi,

„Organizarea unei expediţii arheologice – îşi încheia profesorul articolul – se impune cu necesitate. Noua, oamenilor de ştiinţă, ne revine sarcina de a lumina colţurile cele mai obscure ale istoriei”.

Lui Dan îi veni în minte chipul profesorului Teodoriu, ale cărui conferinţe le ascultase adeseori. Îşi amintea de impetuozitatea cu care bătrânul profesor îşi apăra tezele, afirmaţiile, ipotezele, de numeroasele sale lucrări şi cercetări a căror faimă trecuse de mult graniţa.

În cameră se făcu auzită soneria telefonului. Întinse mâna după receptor.

– Da, eu, Vertea. Cum?… Bineînţeles…

Pe chipul său se citea surpriza. Asculta câteva clipe. Ochii săi verzi, pătrunzători, scăpărau parcă. Îşi mângâie cu palma bărbia voluntară,

– Într-o jumătate de oră voi fi la dumneavoastră! spuse el cu voce hotărâtă, punând receptorul în furcă.

III. UN TELEFON NEAŞTEPTAT

Expresul transeuropean, pe care ziariştii parizieni, dornici de titluri senzaţionale, îl denumiseră „Bolidul de argint”, gonea vijelios. Din compartimentul său, profesorul Henry Godard, de la catedra de oceanografie a Universităţii din Paris, privea în bezna de afară. Din când în când, prin dreptul ferestrei treceau, ca-n scânteierea unui fulger, luminile unei gări sau semnalele verzi şi roşii ale semafoarelor. Expresul fugea cu mai mult de 300 km pe oră, dar mersul îi era atât de lin, fără zdruncinături, fără zgomot, încât dacă n-ar fi văzut

aceste sclipiri, călătorul ar fi crezut că stă pe loc. Se auzea doar un fluier prelung, de parcă aerul dislocui de acest bolid terestru ar fi gemut de durere.

Pe culoarul vagonului, un om înalt, cu părul ondulat, a cărui figură se distingea cu greu în lumina palidă, deschise prima din cele douăzeci de uşi ale compartimentelor individuale. O închise repede, scuzându-se, apoi o deschise pe cea alăturată şi repetă manevra.

În această clipă, în capătul culoarului, apăru un bărbat în uniforma căilor ferate. Controlorul se apropie privindu-l cercetător pe omul cel înalt cu părul ondulat, care se oprise lângă o fereastră şi-ţi aprinsese o ţigară.

– Căutaţi pe cineva? întrebă el.

Celălalt pufăi nepăsător, expirând tacticos fumal care se înălţă sub forma unui rotocol albăstrui şi, prefăcându-se că n-a auzit întrebarea, întrebă la rândul său:

– Mai avem mult până la frontiera română?

– Câteva minute... răspunse controlorul.

Bărbatul continuă să pufăie, până ce controlorul se îndepărtă şi trecu în vagonul alăturat.

…Într-unul dintre compartimente, profesorul Henry Godard trase perdeaua acoperind fereastra. Succesiunea sclipirilor de la semafoare, gări şi semnale devenise obositoare. Se uită la ceas. Era 11 şi un sfert. De-abia acum, îşi dădu profesorul seama că îi este foame. Se ridică de la fereastră şi trecu alături, în camera de baie. Îşi verifică ţinuta îngrijită şi-şi trecu palma peste obrajii bine raşi. Din oglindă, îl privea un bărbat înalt de vreo patruzeci şi cinci de ani, cu părul cărunt pe la tâmple. Profesorul zâmbi. De câte ori se examina în oglindă, i se părea ciudat că acesta este chiar chipul său. Avea, într-adevăr, un fizic sever, cu trăsături ascuţite, iar ochii săi cenuşii, cu căutătura concentrată, adăugau feţei sale o expresie de gravitate. Această gravitate era totuşi cu totul exterioară, în realitate, profesorul era un bărbat plin

de viaţă, vesel şi spiritual, parcă oricând gata să ia parte la vreo ştrengărie, ca pe vremea când era student. Zâmbetul din oglindă aduse dinăuntrul fiinţei sale un val de tinereţe şi vigoare. O dată examenul terminat, profesorul stinse lumina şi părăsi camera de baie.

Când ieşi din compartiment, se ciocni de un călător care tocmai trecea pe culoar. Se priviră o clipă ochi în ochi. Celălalt întoarse primul privirea.

– Scusate, senor, spuse străinul cu-n specific accent castilian şi grăbi pasul.

Profesorul privi o clipă în urma lui şi se îndreptă apoi spre scara care ducea la etaj. Aici se aflau clubul, barul şi restaurantul, Transeurepeanul reprezenta expresia ultimelor cuceriri ale tehnicii în domeniul transportului feroviar. Dacă aviaţia obţinuse succese uluitoare pe tărâmul vitezelor avioanelor supersonice, acestea îşi găsiseră, în schimb, în noul Expres un rival de temut în ceea ce priveşte comoditatea pasagerilor. Într-un vagon alăturat se găsea, tot la etaj, cinematograful stereofonic, iar într-altul o bibliotecă şi un club. Cele 15 ore necesare traversării continentului puteau fi astfel folosite în cele mai plăcute feluri.

În restaurant era puţină lume. Profesorul luă loc la una din măsuţele aşezate în lungul peretelui şi apăsă un buton de sub tăblie în dreptul căruia scria, "français".

– Ce doriţi? se auzi întrebarea, rostită în limba franceză.

Godard se informă asupra meniului, iar glasul care venea din difuzorul de sub masă îi recomandă, printre altele, o specialitate românească.

– Luaţi sarmale…

Profesorul se declară de acord ţi ceru şi o sticlă de vin.

– Pe acesta l-aş dori de Bordeaux, zimbi el.

– Prea bine, veţi fi servit imediat.

Profesorul îşi scoase tabachera şi-şi aprinse o ţigară. Când ridică ochii peste flăcăruia albastră a brichetei,

privirea sa se încrucişă cu aceea a unui bărbat care şedea la măsuţa de lângă uşă. Părea un om de vreo 35 de ani, voinic, înalt, cu faţa măslinie, caracteristică locuitorilor ţărilor subtropicale, şi cu părul ondulat. „Unde l-am mai văzut?” se întrebă Godard şi-şi aduse aminte îndată că era acelaşi călător pe care-l întâlnise, cu puţin timp înainte, pe culoarul de la parterul vagonului.

Pe peretele de deasupra măsuţei la care şedea Godard, se aprinse un bec roşu. Aproape imediat se deschise dedesubt un mic oblon, iar o bandă rulantă aduse tava cu cele comandate. Profesorul îşi luă mâncarea. Oblonul se închise automat şi becul se stinse.

Ospătarul avusese dreptate. Sarmalele se dovediră vrednice de toată lauda. Godard făcu reflecţia că, în ciuda nemaipomenitelor progrese pe care le cunoscuse tehnica, arta culinară rămăsese puternic ancorată în tradiţiile cele mai îndepărtate. Aşa erau sarmalele, parcă de când lumea şi nimeni nu-şi propusese să le aducă vreo modificare, pentru că, oricare ar fi fost, ea nu s-ar fi bucurat de niciun succes. Sarmalele păreau să fie o noţiune absolută.

Profesorul îşi stăpâni un zâmbet. Îşi turna tocmai al doilea pahar cu vin, când simţi că este privit cu insistenţă. Nu-şi ridică privirea, având certitudinea că cel care-l supraveghea astfel e acelaşi bărbat cu faţa măslinie. În cele din urmă, termină de mâncat şi-şi aprinse din nou o ţigară, aruncând o privire rapidă spre masa de la uşă. Era goală. Godard trase cu plăcere fumul în piept. Bine c-a plecat. Ceva îi displăcuse în înfăţişarea omului acela şi căută să-şi dea seama ce anume.

„Da, într-adevăr, asta e… avea nişte ochi verzi sticloşi şi umezi… Ca ai peştilor din Oceanul Indian!” Profesorul zâmbi: „Iată până unde poate să te ducă deformaţia profesionala, profesore oceanograf”.

Godard îşi aruncă privirea pe fereastra şi, întâlnind acelaşi întuneric deplin, hotărî să meargă să se culce. În

aceeaşi clipă, în încăpere se auzi o voce metalică:

– Profesorul Godard! Sunteţi chemat la telefonul interurban. Parisul… Cabina A-7 …

Vocea venea dintr-un difuzor mascat.

– Mulţumesc,

Profesorul se ridică nedumerit. Cine putea să-l cheme, la ora aceasta, la telefon? Era trecut de miezul nopţii ! Oare Simone? O porni pe culoarele pustii, luminate redus de câteva tuburi luminiscente cu lumina amurgului. Toată lumea dormea. Doar trenul continua să gonească fără întrerupere.

În cele din urmă, Godard ajunse la cabina situată în al treilea vagon. Pe o uşă se vedea o inscripţie luminată: „A-7”. Deschise uşa şi intră. În acelaşi timp, mersul expresului se încetini, semn că se apropia de unul din marele poduri suspendate din Carpaţi.

…După un timp, uşa cabinei A-7 se deschise din nou şi, în lumina slabă, apăru silueta profesorului. Acesta parcurse din nou culoarele trenului. Mergea clătinându-se, de parcă ar fi primit o veste îngrozitoare sau ar fi făcut o muncă istovitoare. Nu se întâlni cu nimeni. În faţa compartimentului său se opri ţi ezită câteva clipe, apoi apăsă cu hotărâre clanţa.

…A doua zi dimineaţa, însoţitorul vagonului, după ce bătuse zadarnic câteva minute la uşa compartimentului, pentru a-i da profesorului ziarele, intră înăuntru şi găsi pe masă următorul bilet:

„Sunt nevoit să-mi întrerup călătoria. Bagajele predaţi-le în păstrare în gara Constanţa pe numele meu.

Profesor H. Godard”,

IV. LA O MIE DE METRI ADÂNCIME

În elegantul birou situat la o altitudine pe care un student în matematică ar fi denumit-o „minus 1.057 m”, adică, mai limpede, la o mie cincizeci şi şapte de metri

sub nivelul mării, domnea acum o linişte desăvârşită. Aşezat în faţa mesei sale de lucru, inginerul Radu Damian întoarse pagina unui raport şi răsuflă uşurat. Era ultima.

Se ridică de pe scaun şi începu să se plimbe prin odaie. Era aproape ora 12 din zi şi cineva care, prin absurd, ar fi pătruns aici, fără să ştie că se află în exploatarea submarină M.N., ar fi crezut, fără îndoială, că lumina albă, odihnitoare, care îmbăia totul nu era alta decât lumina zilei. De asemenea, vizitatorul n-ar fi găsit nimic neobişnuit nici în faptul că aerul era proaspăt, răcoros de parcă un zefir primăvăratic ar fi adiat printr-o fereastră deschisă.

Inginerul Damian zâmbi singur amintindu-şi de protestele vehemente şi adeseori chiar zeflemitoare ale multora dintre colegii şi chiar dintre profesorii săi:

– O clădire la o mie de metri sub valuri? O să fie zdrobită de greutatea apei! îi spusese un prieten.

– La un kilometru adâncime! Prostii! Nimic n-o să reziste, afirmase unul dintre foştii săi profesori.

– Nici măcar teoriile dumitale I adăugase un altul, cu un accent ironic. E imposibil!…

Şi, cu toate acestea, iată că reuşise. Avusese chiar prilejul – de ce să n-o mărturisească, nelipsit de o anumită satisfacţie – de a conduce prin secţiile acestei exploatări pe unul dintre cei care protestaseră cu tărie, cu câţiva ani în urmă. Galeriile submarine, săpate sub fundul mării, iluminate *a giorno*, păreau mai curând nişte străduţe curate. Clădirile anexe nu se deosebeau de cele obişnuite, de „deasupra nivelului mării”, decât prin lipsa ferestrelor.

– Toate astea, îi spusese Damian la despărţire, totuşi nu există.

– Cum asta? îl întrebase celălalt, surprins.

– Teoretic, ele sunt imposibile!

Radu Damian uitase de mult aceste mici victorii. Zi de

zi se iveau noi probleme. Şi acum trebuia să rezolve una dintre cele mai plictisitoare: să întocmească un raport. Un raport amănunţit asupra situaţiei lucrărilor de pe şantierul principal.

Îşi scoase ochelarii cu sticle groase şi şi-i şterse, încetişor, cu batista. Era un gest automat. În acest timp, gândurile sale erau concentrate undeva, în altă parte.

O sonerie înfundată îl smulse din aceste preocupări. Ridică receptorul.

– Alo?

Faţa sa încruntată deveni dintr-o dată mai luminoasă,

– Da, tovarăşă Nina. Te ascult… Harta submarină?… Da, am primit-o azi dimineaţă… E în bună stare, mulţumesc… Perfect, perfect… n-am nicio observaţie… Ai respectat instrucţiunile?… Ai lucrat-o singură, în cabinetul izolat?.. Ce tuş ai folosit? Un flacon original?… Bun, bun… mulţumesc!

Lăsă receptorul în furcă şi rămase o clipă gânditor, ca şi cum ar fi purtat în minte o imagine plăcută. Înălţă din umeri, oftă şi aruncă din nou o privire la foile înşirate pe masa de lucru. Apoi începu să dicteze…

În încăpere nu se auzea nici ţăcănitul vreunei maşini de scris şi nici nu se găsea vreo stenografă care să noteze cu înfrigurare cifrele şi datele pe care le rostea, cu o voce domoală, Radu Damian. După ce termină de dictat, opri magnetofonul şi-şi aprinse o ţigară. Derulă apoi banda înregistrată şi, aşezat într-un fotoliu, asculta de la capăt raportul ce urma să plece peste o oră la minister. Vocea îi suna caldă şi convingătoare. Nu trebuia să fii specialist ca să-ţi dai seama că, pentru acest tânăr, fiecare cifră, fiecare expresie tehnică folosită ascundea frământări nenumărate, probleme pentru a căror rezolvare nu cruţase nici timp, nici eforturi.

...Trei ani de muncă pe acest şantier unic în felul său, la câţiva kilometri de ţărmul mării, la peste o mie de metri adâncime. Un şantier pentru a cărui construire îşi

dăduseră mâna îndrăzneala cea mai înaripată a oamenilor de ştiinţă, calculul cel mai riguros şi mijloacele tehnice cele mai moderne.

Proiectul inginerului Radu Damian, proiect care alcătuise chiar lucrarea sa de diplomă, se bizuise pe datele unui grup de chimişti care făcuseră o descoperire însemnată. Într-o anumită zonă cu o suprafaţă foarte întinsă, situată la câţiva kilometri de ţărm, se găsea – arătaseră ei – un zăcământ foarte bogat. Nu era un mineral rar, nici un strat de cărbuni, nicio pungă de petrol, ci ceva cu totul neaşteptat: o substanţă gata preparată, care nu aştepta decât o mică prelucrare pentru a deveni cea mai preţioasă materie plastică. O materie care, deşi mai rezistentă decât oricare alta cunoscută până atunci, era, în acelaşi timp, şi flexibilă; într-un cuvânt, acel material ideal pe care inginerii îl căutau de multă vreme.

…Descoperirea pe care se baza proiectul inginerului Damian fusese făcută în cursul unor sondări submarine obişnuite, efectuate de cercetătorii de pe nava-laborator a Institutului de cercetări maritime. Căutau să afle cum se schimbă componenţa nămolurilor de pe fund, la adâncimi treptat mai mari, ştiind că în Marea Neagră se petrece un proces biologic de transformare a materiilor organice în sapropel[1] şi a acestuia din urmă în petrol, Până atunci, totuşi, chimiştii nu avuseseră prea mult de lucru. Aşa încât care nu fu surprinderea generală când, după ce se aduse la suprafaţă proba aceea luată de la o mie de metri adâncime şi după ce fu dată spre analiză, chimiştii noştri declarară cu necaz:

– Nu ne dăm seama despre ce poate fi vorba… Pare să fie o substanţă necunoscută…

---

1 Sapropel – nămol format în lagune sau în mări din planctonul(organisme microscopice vegetale sau animale) care a trăit în aceste ape. Se consideră că din acest saprope1, s-a format petrolul

Aşa aveau să spună peste câteva zile şi profesorii de la facultate, după ce trecuseră materialul printr-o serie de probe foarte complicate.

…Până când, în urma unui studiu care dură mai bine de un an, laboratorul de chimie analitică publică o lucrare complexă asupra materialului denumit „euxilon”, ca un omagiu adus bătrânului Pontus Euxinus[2] Era expus acolo şi modul – presupus – de formare. Materialul ar fi luat naştere datorită presiunilor ridicate de la adâncimea de 1.000 de metri, presiuni care ating pe un centimetru pătrat aproximativ 102 kilograme şi care acţionează neîncetat, timp îndelungat. La aceasta se adaugă şi acţiunea gazului hidrogen sulfurat, bogat la aceste adâncimi. În sfîrşit, mai existau, desigur, şi alţi mulţi factori, poate cu rol de catalizatori, din interacţiunea cărora luase fiinţă euxilonul, acest material atât de preţios. Printre aceste însuşiri, una părea deosebit de importantă: aceea de absorbţie a particulelor emise în cursul dezagregărilor atomice.

Câte utilizări nu putea să aibă acest material! Se părea că nu există domeniu în care „eu xilonul” să nu găsească întrebuinţare. Tuburi pentru conducte de apă sau de gaz, lagăre şi piese de maşini, fibre rezistente, cilindri pentru motoarele cu explozie, piese pentru motoarele atomice, unde era deosebit de indicat.

Dar cum să-l scoţi de acolo, de la adâncimea de aproximativ o mie de metri, din fundul Mării Negre? Utilizarea sondelor era în cazul de faţă imposibilă. În cursul extracţiei, chiar presupunând că astfel de sonde ar fi putut fi instalate, euxilonul s-ar fi modificat, s-ar fi solidificat pe drumul spre suprafaţă, prezentând porozităţi, care ar fi scăzut mult din valoarea sa, făcându-1 inutilizabil pentru anumite scopuri.

Aşa se născuse ideea proiectării „Exploatării M. N.”.

---

2 Denumirea romană a Mării Negre

Inginerul Radu Damian făcuse o propunere pe cât de firească pe atât de neaşteptată: ridicarea unui oraş submarin – dacă „ridicare” putea fi denumită când era vorba de o mie de metri adâncime! Un adevărat oraş cu clădiri pentru laboratoare, cu uzine în care euxilonul era prelucrat deocamdată experimental. Şi, în special, cu galerii de extracţie, asemenea acelora din minele de cărbuni, în care se putea face exploatarea raţională a zăcământului.

Datorită mijloacelor moderne de excavaţie, tunelul subteran care avea să facă legătura dintre locul de exploatare şi ţărmul mării fu săpat într-un timp record. Problemele noi puse la construirea unor locuinţe submarine fură şi ele rezolvate cu ingeniozitate. De curând, euxilonul începuse să fie transportat la suprafaţă şi folosit în câteva din marile uzine ale ţării. Mai rămâneau de lămurit unele probleme tehnologice, şi faza experimentală putea fi socotită încheiată.

...Banda de magnetofon se oprise de mult. Damian continua să fumeze, pierdut în gânduri. În cele din urmă, se sculă din fotoliu şi se apropie de birou. Apăsă pe un buton şi pe ecranul videofonului – un televizor de serviciu – apăru chipul directorului.

– Tovarăşe Voicu, i se adresă Damian, raportul e gata.

Directorul, un bărbat de vreo cincizeci de ani, cu părul alb ca neaua, în ciuda unei feţe ce se păstrase tânără, zâmbi, arătând un şir de dinţi albi şi puternici.

– E-n regulă! Am să-l ascult şi eu. Peste o oră îl vom putea transmite prin cablu la minister. Cred că şi de data aceasta vor fi mulţumiţi... A, să nu uit, mâine trebuie să sosească profesorul Henry Godard. Mi-a telegrafiat. Am să-i fac legătura cu dumneata.

Damian îşi încruntă sprâncenele întrebător,

– Profesorul Godard e un oceanograf renumit, îl lămuri directorul. Vine să facă unele studii asupra fenomenelor de la această adâncime.

– Bine, tovarăşe director, am să-i dau tot sprijinul.
Damian întrerupse videofonul. Se sculă de la birou şi se apropie de oblonul de securitate al hărţii subterane. Se pregătea să formeze cifrul secret, când, în birou, năvăli secretara cu faţa răvăşită.
– Tovarăşe inginer, s-a prăbuşit galeria E-5!

V. SUB SEMNUL "CAPULUI DE LEU"

– Luaţi loc, tovarăşi, spuse colonelul Gruia celor trei ofiţeri ce stăteau în faţa biroului său, în poziţie de drepţi.
Ofiţerii se aşezară în jurul mesei de conferinţe, de care se apropie şi colonelul luând loc pe scaunul care rămăsese liber între ei îşi scoase tabachera, o deschise şi o puse pe masă, invitându-i pe cei trei să se servească.
– Am citit rapoartele dumneavoastră, începu colonelul. Faptele sunt interesante. Dar…
– Dar n-am tras niciun fel de concluzii din ele, îi continuă fraza ofiţerul în uniforma grănicerilor maritimi de lângă el, un tânăr cu faţa smeadă şi cu o mustaţă subţire neagră,
– Întocmai. Asta voiam să spun.
– Dacă-mi permiteţi… vorbi celălalt locotenent, un tânăr cu părul tăiat scurt, ca o perie. De fapt, nu ne-am hazardat încă să tragem vreo concluzie. Faptele mi se par deocamdată foarte încurcate…
– Aveţi dreptate, îl aprobă colonelul. De altfel, tocmai de aceea ne-am şi adunat aici, ca, în ghemul ăsta încâlcit, să încercăm să găsim vreun capăt pe care să-l apucăm. Şi din aceleaşi motive te-am chemat şi pe dumneata, tovarăşe locotenent-major, se adresă colonelul celui de-al treilea ofiţer, un tânăr cu o faţă plăcută, care-şi alunga tocmai şuviţele recalcitrante ce-i lunecau mereu pe frunte. Dumneata ai mai lucrat în acest sector, de aceea ţin să-ţi cunosc părerea.
– Vă mulţumesc pentru încredere, tovarăşe colonel.

Colonelul se ridică în picioare şi începu să se plimbe prin cameră, preocupat. După o scurtă tăcere, vorbi din nou,

– Vasăzică, să recapitulăm. Dacă vrei dumneata, tovarăşe Sătmăreanu, să ne povesteşti cum s-au petrecut lucrurile.

Locotenentul de grăniceri se apleca uşor înainte şi începu să vorbească cu glas măsurat.

– Am să încerc să fiu cât mai scurt. Îmi făceam rondul de inspecţie cu vedeta grănicerească în sectorul 4-F. Tocmai ne găseam la vreo 8 mile de ţărm, travers vechiul oraş, când s-a petrecut un fapt foarte ciudat. Stăteam la comandă şi încercam să deosebesc ceva în ceaţa care se lăsase pe mare, când am fost chemat urgent în cabina de radiolocaţie. Sergentul Costea era de serviciu şi urmărea atent ecranul pentru ca să evităm o eventuală ciocnire, mai ales ţinând seamă de viteza considerabilă pe care o au vedetele noastre. Deodată, pe ecran, au început să apară nişte imagini… cum să spun… ca la cinema…

Ceilalţi ofiţeri ascultau cu încordare. Colonelul întrebă,

– Ca la cinema?

Locotenentul înţelese întrebarea şi se corectă:

– De fapt, am întrebuinţat o figură de stil, redând incorect faptul. Imaginile nu se mişcau ca la cinematograf, ci se succedau. Erau o serie de fotografii… Mi-am dat imediat seama că era vorba de o emisie televideo… Până să mă cheme sergentul Costea, se perindaseră vreo trei-patru imagini.

– Şi ce reprezentau fotografiile? nu se putu stăpâni să întrebe celălalt locotenent.

– Din păcate, imaginile nu erau prea clare, fie că nu ne aflam chiar pe aceeaşi lungime de undă, fie că aparatul receptor căruia i se adresa emisia televideo era de o construcţie deosebită… Am totuşi impresia că am putut deosebi imaginea unei galerii… asemănătoare celor din

minele cele mai moderne, luminată cu lămpi ca lumina zilei. Apoi... parcă interiorul unei uzine... Nu-mi pot da seama însă despre ce era vorba... Siluetele difuze ale oamenilor se găseau în faţa unor agregate care nu semănau cu nimic din ce am văzut eu până acum. În tot cazul, sunt înclinat să cred că e vorba de o uzină chimică. După aceea, ecranul s-a întunecat. Am notat ora, era 23 şi 15 minute.

– Ce vase se găseau la ora aceea în larg? întrebă colonelul.

– În apele noastre teritoriale se găseau pe traiectoria fascicolului de emisie doar un vas românesc, un pescador obişnuit şi un vas străin fără instalaţie de radiolocaţie.

– ... Aparentă, îl corecta colonelul, oprindu-se din plimbarea sa prin birou.

Apoi se îndreptă spre harta din perete şi înfipse un steguleţ în careul 4-F de pe faţa albastră a mării, în punctul indicat de locotenentul Sătmăreanu.

– Bun. Să ne oprim aici, deocamdată, zise colonelul. Vasăzică, aţi interceptat o emisie televideo. Ne este necunoscut şi emiţătorul, şi adresantul. Avem toate motivele să credem, însă, că avem de-a face cu o acţiune de spionaj. Faptul acesta este întărit de cea de-a doua descoperire, despre care o să ne vorbească locotenentul Văraru.

Colonelul se aşeză într-un fotoliu şi-şi aruncă privirea pe chipul locotenentului-major. Era concentrat şi urmărea cu atenţie încordată cele povestite de colegii săi. Colonelul zâmbi. „Mda, locotenentul-major e un bun şahist. Asistând la partida care începe acum, el vrea să ghicească mişcările următoare ale inamicului. Cred că până la urmă va intra şi el în joc... Sunt sigur de asta !”

– Povestea mea e mai scurtă, zise locotenentul. Am filat un individ suspect care a intrat într-o ceasornicărie din vechiul oraş. Am făcut o percheziţie la ceasornicar.

– Şi aţi găsit ceva? întrebă locotenentul-major.
– N-am găsit nimic, i-am luat doar o declaraţie, în care bătrânul pişicher afirmă că nu-l cunoştea pe vizitator. Că acesta ar fi vrut să cumpere un ceas, dar că i s-a părut prea scump şi a plecat.
– Şi i-aţi dat drumul ceasornicarului? întrebă locotenentul-major.
– Nu i-a mers vulpoiului. Îl filasem de mult în legătură cu nişte bancnote dubioase. De altfel, când am intrat în prăvălie, am deschis uşa cu mănuşa de plastic, aşa că pe clanţă rămăseseră amprentele vizitatorului. Acum le comparăm cu cele de pe obiectele găsite la percheziţie. Deocamdată, am descoperit amprente doar pe o bancnotă de o sută de lei şi pe un ceas defect, pe care le-am trimis la laborator…
– Dar cu individul filat… ce s-a întâmplat? întrebă din nou locotenentul-major.
– Pe acela, se întoarse ezitând Văraru, l-am scăpat. L-a urmărit Dumitraşcu, care era cu mine, dar l-a pierdut în mulţime.
Locotenentul-major îşi aprinse o ţigară şi suflă încet fumul, care pluti leneş în inele largi.
– Trebuia arestat atunci, murmură el ca pentru sine.
Colonelul îşi netezi parul cărunt.
– Ar fi fost o greşeală. N-avem încă probe suficiente. Şi afară de asta… nu ne interesează atât veriga… ci unde duce lanţul.
Cei patru oameni rămaseră pe gînduri. Tăcerea o rupse colonelul.
– Da, spuse el, acestea sunt cele două fire pe care trebuie să izbutim să te urmărim sau să le înnodăm. Dacă am reuşi, am afla, fără îndoială, multe lucruri interesante. Sarcina noastră este să le cunoaştem cât mai curând, pentru a zădărnici acţiunile duşmanului care lucrează în umbră.
Colonelul se apropie de birou şi apăsă butonul unui

portofon:

– Vă ascult, tovarăşe colonel, se auzi o voce în difuzor

– Adu, te rog, rezultatele probelor de laborator.

– Am înţeles.

Aproape imediat, uşa se deschise şi în birou intră un bărbat îmbrăcat civil, ţinând în mâna înmănuşată o tavă transparentă, acoperită cu un clopot de sticlă.

– Te ascultăm, tovarăşe Preda, spuse colonelul.

Bărbatul îşi privi auditoriul, apoi, cu aerul unui prestidigitator care începe o demonstraţie, scoase capacul de sticlă şi apucă cu o pensetă bancnota de 100 de lei.

– Obiectul numărul unu, anunţă el. După spălare în mai mulţi reactivi a apărut, aşa cum ne-am aşteptat, un text ascuns în liniile desenului. Textul e cifrat.

Făcu o pauză spectaculoasă.

– Obiectul numărul doi, rosti Preda. Un ceas vechi de tip extraplat 1960. Pe capac are, de-abia vizibil, imprimat un marcaj: un cap de leu.

– „Cap de leu”! exclamă locotenentul-major.

Colonelul se apropie de el şi-l bătu pe umăr.

– Acum înţelegi de ce te-am chemat?

Expertul făcu o nouă pauză ca pentru a pregăti lovitura de teatru.

– Şi acum, tovarăşi, priviţi. Penseta prinse un fir de păr. Răsucit în spirală. Aceasta este o bandă de magnetofon cu înregistrare optică.

Ofiţerii se apropiară de birou şi priviră cu interes firul acela, aproape invizibil.

– Da, spuse expertul, această bandă am găsit-o în ceas… adică în această carcasă antediluviană, al cărei mecanism nu este altceva decât… un magnetofon minuscul, foarte perfecţionat. Mai bine-zis, este numai partea lectoare, „capul” unui magnetovideofon. Pe această bandă subţire se află înregistrate nu numai sunete, ci şi imagini. Procedeul este cunoscut şi utilizat

pentru emisiile de televiziune. În cazul de faţa, însă, aparatul acesta reuşeşte să adune într-un volum redus atâtea dispozitive complicate!

Locotenentul Sătmăreanu sări de pe scaun.

– Tovarăşe colonel! Dar dacă aceste…

– Ştiu ce vrei să spui, îl întrerupse calm colonelul. S-ar putea, dar e prematur să tragem concluzii definitive. Singura încheiere care se impune pentru moment este aceea că trebuie să ne îndreptăm toată atenţia în acest sector. Colonelul arătă spre steguleţul înfipt în hartă. Dumneata, locotenente, se adresă el lui Sătmăreanu, vei lua toate măsurile ca vedetele să patruleze în permanenţă cercetând totul minuţios cu detectoarele infraroşii. Să sporim vigilenţa, să nu îngăduim inamicului să ne ia prin surprindere. Ei, şi acum vă mulţumesc.

Ofiţerii se ridicară,

– Vă rog să vă continuaţi activitatea, zise colonelul, şi să-mi raportaţi cele mai mici descoperiri. Dumneata, tovarăşe locotenent-major, te rog să mai rămâi.

Cei doi locotenenţi salutară şi ieşiră din birou.

– Ei, ce părere ai? îl întrebă colonelul Gruia.

– Cred ca firele o să ne ducă iar la cuibul de năpârci din Leonia,

– E şi părerea mea, deocamdată pur subiectivă, este drept.

Locotenentul-major tăcu, tuşi încurcat, apoi spuse ezitând:

– Tovarăşe colonel, v-aş ruga…

Colonelul îşi încruntă sprincenele.

– Da?

– … să-mi încredinţaţi mie această misiune… termină tânărul ofiţer roşind uşor.

– Bine, dar… concediul? Vânătoarea?

– Ştiţi foarte bine că nici nu mi-ar tihni acum, când cunosc toate astea… când ştiu că, în timp ce eu alerg după iepuri, „Capul de leu” pune la cale vreo nouă

mârşăvie.

– Te înţeleg… şi aprob cererea dumitale. Cred că eşti omul cel mai indicat pentru această misiune.

Colonelul se apropie de birou.

– Vino aici, lângă mine, să stabilim planul de acţiune.

Colonelul scoase din sertar un dosar şi amândoi se cufundară în lectura lui.

Pe prima pagină era caligrafiat cu tuş negru: „Sub semnul capului de leu”.

VI. O CONVORBIRE DE AFACERI

Ali Iusuf lăsă să-i scape un hohot de râs, apoi, aplecându-se înainte, întrebă mijindu-şi ochii:

– Şi… ce garanţie daţi la mine, mister? Firma mea cinstită. Nu pot murdări pentru…

– 500.000 de lire aur, îl întrerupse bărbatul care se afla în faţa lui.

Şedeau amândoi turceşte. Ali ţinea în mână o narghilea din care trăgea, din timp în timp, cu voluptate. Nu încăpea îndoială că bătrânul Ali strecurase în tutun şi niscaiva opium. Fumul plutea moale în încăperea luxos mobilată. Pe pereţi atârnau iatagane şi junghiere încrustate cu pietre preţioase. Pe jos era aşternut un covor scump de Buhara. Toate arătau ca făcând parte dintr-o respectabilă casă turcească în care erau păstrate vechile tradiţii. Numai în locul obişnuitelor ferestre cu gratii, camera avea nişte ochiuri rotunde, ca orice cabină de vapor.

Străinul îşi aruncă privirea pe fereastra, în bătaia brizei mediteraniene, flutura în vârful catargului pavilionul de mătase cu un cap de leu brodat în fir de aur.

– 500.000? Întrebă Ali cântărind parcă suma.

– Da. Lire aur depuse la Banca din Brusta pe numele dumitale.

– Şi estem sigur c-o să treceţi ca peştele prin apă?

– N-o să lăsăm nici o urmă, fii liniştit!

Străinul se ridică de pe sofaua joasă şi se apropie de ferestruică.

Era un bărbat înalt, voinic, cu pielea feţei arsă de soare. Purta o haină albă de mătase, iar pe cap o cască colonială. Îşi aprinse o ţigară de foi şi suflă fumul pe fereastră. Departe, la orizont, se vedea ţărmul Leoniei, cu peisajul său specific: munţii mici cu vegetaţie săracă. Doar, din loc în loc, se distingeau grupuri de platani cu tulpinile lor înalte, caracteristice, şi coroanele ornamentate.

Se întoarse spre Ali.

– Vasăzică, ne-am înţeles. La 17 iulie vei trece Bosforul, iar la 20 august vei simula o avarie şi vei rămâne pe ancoră în punctul pe care ţi-l vom indica ulterior prin cifru.

– Înţeles, dar la 30 august…

– Vei primi banii, aşa cum am stabilit.

Ali se înclină. Străinul îl salută şi ieşi din cabină.

Marea era liniştită. În lumina amurgului, valurile schimbau culori de ametist şi smarald.

– Şalupa vă aşteaptă, îi raportă un marinar.

Străinul tresări şi o porni grăbit spre pupa vasului. Cobori scara şi sări de pe ultima treaptă pe puntea şalupei, care se legăna domol în jocul lin al valurilor. Motorul aştepta sub presiune. Bărbatul cu haina albă făcu un semn din cap, iar şalupa porni despicând cu putere valurile. La pupă se depăna o panglică ondulată de apă, în care se topea dantela de spumă învolburată de elice. Şalupa prindea viteză din ce în ce mai mare. Cargobotul „Zariafe”, pe al cărui catarg flutura pavilionul verde cu cap de leu, se micşora mereu până când ajunse cât o cutie de chibrituri aşezată pe linia orizontului.

În faţa şalupei, apăru portul cu obişnuitul său du-te-vino, cu zgomotele vinciurilor electrice şi ale semnalelor de sirenă.

Şalupa acostă la dana vaselor de pasageri. Străinul cu haina albă sări pe chei şi se îndreptă grăbit spre ieşirea portului.

Străbătu străzile înguste şi strâmbe, pline de praf, ale cartierelor sărace.

Peste tot era o larmă de nedescris. Negustorii îşi strigau mărfurile, încercând să se întreacă unii pe alţii. Mărgele colorate, tabachere de abanos, şaluri de Caşmir, mirodenii de Smirna, pepeni de Turkestan, ca în bazarele de pe timpul lui Harun-al-Raşid, alături de gumă de mestecat, bretele şi scobitori de nylon, fotografii ale ultimelor vedete din filmele poliţiste la modă.

Bărbatul cu haina albă trecu pe lângă un frizer ambulant. O clipă se opri amuzat, privind cum acesta îşi bărbierea clientul care şedea pe marginea trotuarului.

„Lumea noastră este lumea varietăţii şi a neprevăzutului” – îşi zise bărbatul în haină albă, gândindu-se la frizeriile elegante din centrul oraşului, unde se îmbinau arta şi rafinamentul oriental cu ultima tehnică apuseană. „Toate astea trebuie să le păstrăm, altminteri viaţa şi-ar pierde farmecul. Ricşele asiatice alături de limuzinele noastre…” Aici, bărbatul făcu o strâmbătură. Mai erau foarte puţine locuri în Asia unde ar fi putut să se mai plimbe cu „pitoreasca” ricşă. Coolii preferaseră să înveţe mânuirea armelor împotriva colonialiştilor şi apoi a tractorului şi a maşinilor proprii. Bine măcar, că aici, în Leonia, „iniţiativa particulară” mai făcea încă afaceri strălucite. Bărbatul traversă strada. La colţ staţiona un taxi. Făcu un semn şoferului, care-i deschise portiera. Era un Ford rablagit, model 1950, cu motor cu benzină.

– Mustafa Regent Street, aruncă el Şoferului şi se tolăni pe pernele de piele.

Maşina opri în dreptul unei case cu cinci etaje. Pe o plăcuţă de bronz prinsă în perete lângă uşa de intrare se putea citi: „Collman’s & Brasiero, export de cafea”.

Bărbatul în haină albă urcă la etajul al treilea şi se opri în faţa unei uşi de stejar masiv. Bătu de trei ori şi, după o pauză, încă de două ori. Uşa se deschise, şi omul intră. Trecu pe lângă negrul în livrea, îi aruncă din mers casca colonială şi pătrunse în camera alăturată, cufundată în semiobscuritate. Lumina ce se strecura prin storurile lăsate aşternea dungi paralele pe covor, pe pereţi şi schimba zalele cavalerului din tablou într-o haină de puşcăriaş,

– Ei, Dick, cum ţi-au mers afacerile?

Cel care pusese întrebarea era un bărbat gras, care şedea într-un fotoliu de piele. Dick nu răspunse imediat. Cu obişnuinţa omului familiarizat cu această încăpere, se îndreptă spre un dulăpior aşezat într-un colţ. Deschise o uşiţă, luă dinăuntru un pahar pe care-l aşeză sub robinet. Apăsă pe un buton şi paharul se umplu cu un lichid spumos şi rece.

– E al dracului de cald. Şefule.

– După ce o să terminăm afacerea, o să te trimit în Alpi să te răcoreşti. Dar până atunci…

– Până atunci o să mă coc în iadul ăsta.

Se trânti într-un fotoliu şi întinse picioarele până în mijlocul camerei.

– E mai bine aici, Dick, zise celălalt ironic. Sfântul Inocenţiu spune că noi, păcătoşii, trebuie să ne răscumpărăm păcatele în iad. Şi abia pe urmă vom putea intra în rai. Aşa că tu o să te duci direct în rai.

– Lasă-l pe Inocenţiu ăla. Un foc de pistol şi ai ajuns în rai şi fără sfaturile lui. Să vorbim mai bine de business. Vulpoiul de Ali a acceptat afacerea.

– Eram convins,

– Vorba e… să nu dam vrabia din mână pe cioara de pe gard.

Grăsanul râse.

– Eşti cam greu de cap, Dick, Doar ştii că acolo unde investesc eu capital…

– Nu mai creşte iarba, râse Dick. Dar, la urma urmei, ce-ţi veni să te bagi în toată afacerea asta?

– Tot n-ai priceput? se însufleţi grăsanul. Dacă punem mâna pe planurile şi secretele lor. Dăm lovitura cea mare. Atunci şi Sam McColman va intra în rândul celor o sută patruzeci şi trei de familii, asta-i…

Grăsanul îşi umflă pieptul pentru a ocupa un loc cât mai însemnat în spaţiu. Apoi se dezumflă ca un balon.

– Numai să nu ne joace vreo festă ăştia, cu uzina lor submarină, zise Dick. E adevărat că au anunţat că deocamdată e în faza experimentală… Dar dacă o dau în producţie?

– La dracu, sări Sam, dovleacul tău nu-i bun. Păi tocmai asta nu vreau eu. Uzină submarină trebuie să avem noi! Mo-no-pol! Silabisi el. Acum înţelegi? În felul ăsta, noi vom dicta pe piaţa mondială preţul celui mai bun şi, pentru noi, al celui mai ieftin material plastic. Atunci, numai eu voi vinde guvernului nostru euxilon pentru armele atomice… Ha, ha, îşi frecă mâinile mulţumit, şi când te gândeşti că gânsacul ăsta prost, prim-ministrul Leoniei, mi-a vândut fundul apelor sale teritoriale pe un preţ de nimic,

– Şi dacă socotelile tale nu se potrivesc cu măsurile de prevedere ale lor? Înseamnă că s-au dus banii pe gârlă, şi, deh, gârla-i cam adâncă…

– Prostii! spuse Sam supărat.

Totuşi se nelinişti puţin.

– Ai vreo ştire de la Luigi?

– E în regulă. Până acum toate au mers ca pe roate.

– Şi mai e ceva, zise Sam urmărind un gând, numai de nu ţi-ar băga coada Kress

Dick rupse cu dinţii capătul unei havane şi scuipă tutunul pe jos.

– Hm, Kress… Am aflat că „Visconte” se plimbă pe Marea Neagră. Să fi mirosit şi Kress ceva

– Trebuie să aflam. Altfel o să ne încurce socotelile,

– Ai dreptate. El e în stare. Cred, însă, că vom fi cu un pas înaintea lui.

– De Sfântul Inocenţiu… Altfel, chiar că nu ne rămâne decât să plecăm amândoi în rai.

Şi Dick îşi pipăi semnificativ buzunarul interior în care purta pistolul.

Râseră amândoi. Sam apăsă pe o sonerie. În cameră intră un tânăr înalt şi uscăţiv.

– Jim băiete, la 19,45 fii gata să primeşti de la Bucureşti radiograma de la Luigi. Codul B-9…

– Am înţeles. Codul B-9.

Jim făcu o întoarcere militărească şi ieşi din cameră.

– Şi acum, Dick, în aşteptarea evenimentelor, să facem o partidă de poker.

VII. O SINUCIDERE CIUDATĂ

În cercurile universitare stârnise senzaţie moartea neaşteptată a binecunoscutului profesor de istorie Alexandru Teodoriu. Profesorul se sinucisese luând, după toate aparenţele, cianură de potasiu şi lăsase o scrisoare în care arăta că fusese ani îndelungaţi chinuit de o boală necunoscută, pe care o contractase cu prilejul unei călătorii în Africa, pe Valea Nilului. Nemaisuportând chinurile şi spaima unei morţi lente, prin paralizia treptată a funcţiunilor, preferase să-şi curme singur viaţa.

Profesorul era cu atât mai regretat cu cât, după câte se părea, era în preajma unei descoperiri deosebit de însemnate. Teodoriu lucrase ani îndelungaţi la un studiu despre istoria sciţilor. Cercetase documente din toate bibliotecile lumii şi iniţiase numeroase săpături arheologice pe ţărmul Mării Negre. Ultimul său articol, care expunea o serie de consideraţii generale în legătură cu campania lui Darius, produsese un viu interes. Ulterior, profesorul anunţase că se pregăteşte să plece

pe litoral şi că foarte curând va face o comunicare de un interes excepţional. Şi acum... omul îşi pusese capăt zilelor. Unii îşi exprimau dezaprobarea pentru gestul acesta, alţii admirau puterea de stăpânire a acestui om, care, în ciuda groaznicei boli, era întotdeauna plin de vitalitate, dând dovada unei puteri de muncă inepuizabile.

Cea mai nemângâiată era fiica sa, Irina. Pentru ea, moartea profesorului nu era numai pierderea părintelui, dar şi a celui mai bun prieten şi sfătuitor.

Irina n-avea mamă. Murise la naşterea ei. Irina crescuse vegheată de tatăl ei, care, în ciuda faptului că era foarte ocupat, găsea timpul necesar pentru a-i supraveghea îndeaproape educaţia. Irina avea acum 21 de ani şi era studentă la Facultatea de istorie. Tatăl ei îi insuflase dragostea pentru studiul trecutului societăţii omeneşti din vremurile cele mai îndepărtate, când oamenii erau sclavii naturii şi chiar ai unora din semenii tor.

Irina îşi făcea acum amarnice mustrări de conştiinţă că n-avusese destulă grijă pentru părintele ei drag. Ba mai mult, că nu-şi dăduse deloc seama cât este de suferind. După moartea profesorului, Irina stătea zile întregi absentă, cu privirea în gol, copleşită de durerea care-i sfâşia inima. Dar iată că într-una din zile, ieşind de la facultate, se apropie de ea un tânăr brunet cu o faţă prietenoasă:

– Tovarăşa Teodoriu?

– Eu sunt... se opri ea nedumerită.

– Dacă n-aveţi nimic împotrivă, v-aş însoţi până acasă. Aş vrea să vă vorbesc într-o problemă importantă... cel puţin pentru mine, adăugă el stânjenit.

Irina ridică din umeri. În definitiv, ce putea să aibă împotriva acestei propuneri?

– Numele meu e Dan Vertea, îi spuse tânărul, mergând alături de ea. Sunt aspirant în ştiinţe geologice şi-mi

pregătesc acum lucrarea de diplomă. Şi iată că am ajuns într-un impas din care, din nefericire, numai dumneata poţi să mă scoţi.

Fata întoarse capul spre el şi ridică sprintenele a mirare.

– Demersul meu este cu atât mai penibil, continuă Vertea încurcat, cu cât el atinge o rană proaspătă pe care soarta v-a pricinuit-o.

Treceau tocmai printr-o grădiniţă cu boschete ornamentale şi ronduri cu flori multicolore. Nu departe se zărea o bancă liberă. Cei doi încetiniră pasul.

– Ce-ar fi să zăbovim aici câteva clipe. Mi-ar fi mai uşor să mă fac lămurit, zise Vertea.

Irina încuviinţă şi se îndreptară spre banca de pe aleea lăturalnică.

– Cu toate că nu e strâns legată de specialitatea mea, mie mi-a plăcut întotdeauna istoria… Dan dădu cuvintelor sale cât mai multă căldură şi compasiune: Am tost un mare admirator al tatălui dumitale…

Irina avu o tresărire dureroasă. În ochi îi apărură două mărgăritare strălucitoare.

– Lucrarea mea de diplomă se referă la o problemă de geologie a ţărmului Marii Negre pe teritoriul ţării noastre şi mi-au fost foarte utile o serie de descoperiri făcute de profesorul Teodoriu cu prilejui săpăturilor arheologice. După cum ştiţi şi dv. rocile în care sunt găsite vestigiile civilizaţiilor de mult apuse determina epocile cele mai îndepărtate, iar aceste obiecte găsite vorbesc de multe ori despre conformaţia şi configuraţia pământului în acele vremi.

Irina desena cercuri în nisip cu vârful pantofului, aşteptând să vadă ce voia în definitiv de la ea acest tânăr, ce-i drept, simpatic. Doar nu pentru a-i ţine o lecţie de geologie o oprise pe stradă şi-i răscolise durerea.

Vertea îi privea profilul frumos, ceafa netedă ca de

porţelan, părul castaniu tăiat scurt şi năsucul cârn, ce-i dădea aer de agresivitate simpatică.

– Într-un cuvânt, zise el răspunzând parcă gândului Irinei, aş fi avut deosebit de mare nevoie de… ultimele date ale profesorului Teodoriu referitoare la epoca scitică.

Irina sări în picioare. În ochii ei apăru o lumină mânioasă.

– Demersul dumitale, tovarăşe Vertea, mi se pare cel puţin lipsit de tact. N-aş fi crezut să mai existe oameni atât de egoişti, ba aş spune chiar… lipsiţi de scrupule, aşa cum erau pe vremuri… Să-mi ceri mie, cu atâta sânge rece, să-ţi pun la dispoziţie lucrările tatălui meu ca să te împăunezi, probabil, apoi cu „lucrarea” dumitale!

Irina văzu cum Vertea roşeşte până în vârful urechilor.

– Tovarăşă Irina… m-aţi înţeles greşit… eu…

Dar Irina îi şi întorsese spatele şi plecase repede cu paşi mărunţi, lăsându-l pe Vertea în mijlocul aleei.

Acasă, Irina se închise în camera ei şi plânse timp îndelungat. Cum puteau să mai existe oameni atât de răi, de-a dreptul cinici? Seara, târziu, intră în biroul tatălui ei. Aici, în camera aceasta tapisată cu cărţi, lucra profesorul Teodoriu până la ore târzii din noapte. Irina îşi trecu mâna pe cristalul verde al abajurului lămpii de pe birou.

Îşi reaminti scena petrecută dimineaţa şi o cuprinseră îndoielile. Oare procedase just? Oare nu fusese orbită de propria ei durere şi interpretase totul altfel decât fusese în intenţia celuilalt?! În definitiv, dacă tatăl ei ar fi trăit, nu l-ar fi ajutat? De bună seamă că da! Aici nu încăpea nicio îndoială.

Nu se simţea deloc la îndemână. Comisese o nedreptate şi jignise un om care nu-i făcuse niciun rău.

Irinei i se păru chiar că aude glasul binecunoscut al tatălui ei şoptindu-i ta ureche: „Aş fi foarte bucuros ca lucrările mele să fie de folos ştiinţei, oamenilor…”

Irina luă o hotărâre. A doua zi va merge să-l caute pe

aspirantul aceia. Se va scuza pentru atitudinea ei din ajun şi-l va întreba cu ce poate să-l ajute. Da, aşa va face.

…Irina nu trebui să facă un efort prea mare pentru a-şi înfăptui hotărârea. Întâmplarea îi veni în ajutor. Chiar a doua zi, se întâlni cu Vertea la biblioteca Institutului de istorie. Vertea căuta ceva într-un fişier şi n-o văzuse intrând. Irina se apropie de el:

– Tovarăşe Vertea…

Tânărul Întoarse capul.

– Dumneata?

– Te rog să mă ierţi, cred că am fost nedreaptă ieri…

Vertea îi luă mâinile.

– Să lăsăm asta. Te-am înţeles… Aşa cum şi dumneata ai înţeles că trebuie să mă ajuţi.

Plecară împreună de la institut. Dan se dovedi un tânăr deosebit de simpatic şi spiritual. Îi povestea câte-un lună şi-n stele, despre geologie şi vânătoare, politică şi literatură, artă şi circ.

Când se despărţiră, Irina îi strânse mâna cu putere:

– Te rog să-mi telefonezi săptămâna viitoare. Am să caut ce m-ai rugat. Nădăjduiesc să-ţi folosească lucrarea tatei…

– Îţi mulţumesc… Irina, spuse Dan privind-o cu căldura.

*

Irina nu voi să-şi mărturisească nici sie însăşi că aştepta cu nerăbdare telefonul lui Dan, cum îl numea acum în gând. Şi iată că, în cele din urmă, acesta sună conform înţelegerii,

– Da, poţi să vii, îi răspunse Irina căutând să ia un ton indiferent.

Nu trecu multă vreme şi se auzi soneria de la intrare. Era Dan.

Avea o înfăţişare gravă şi se vedea că nu se simte în apele lui. Căuta să dea vizitei sale un caracter cât mai oficia! Orice nuanţă de intimitate i s-ar fi părut

nepotrivită. Intrară în biroul profesorului. Dan cercetă îndelung titlurile cărţilor din bibliotecă.

– Şi era de mult timp bolnav tatăl dumitale? întrebă el deodată fără să se întoarcă.

– Tocmai asta nu pot să înţeleg, spuse Irina, dusă pe gânduri, n-am ştiut niciodată să fi fost bolnav…

– Nu cumva a avut o neplăcere de alt ordin? Dan se întoarse spre fată.

– Vreo neînţelegere, ştiu eu… poate o vizită sau…

– Nu, răspunse şovăitor Irina, de fapt…

– De fapt?

– E ceva care nu-mi este nici mie limpede şi nu ştiu dacă are vreo legătură.

Fata se aşeză într-un fotoliu. Dan îşi trase un scaun aproape de ea.

– Cu câteva zile înainte de moarte, îl vizitase un om care se prezentase ca mandatar al unei edituri ştiinţifice din străinătate. După cât mi-a povestit tata, acesta îi propusese să-i cumpere lucrarea despre istoria sciţilor şi taina lui Arion din Corint…

– Arion din Corint? Interesant!… Continuă! O îndemnă Vertea.

– Tata a fost teribil de indignat şi l-a poftit frumos afară.

– Şi?

– … Două zile mai târziu, când m-am întors dintr-o excursie, l-am găsit pe tata mort. Acesta este singurul lucru pe care-l ştiu.

Dan îşi aprinse preocupat o ţigară:

– Nu-mi arăţi şi mie manuscrisul?

Irina oftă şi dădu afirmativ din cap. Se scula din fotoliu şi se apropie, şovăitoare, de masa de lucru a profesorului Teodoriu. De la moartea lui, Irina nu se încumetase să se apropie de lucrurile tatălui său şi acum o făcu cu strângere de inimă.

Deschise sertarul în care ştia că se află manuscrisul acela bătut la maşină şi legat în scoarţe de piele neagră.

În clipa următoare, însă, scoase un strigăt de uimire:

– Nu-i!

Deschise celelalte sertare, caută în bibliotecă, peste tot. Nu era nicăieri. Manuscrisul cuprinzând taina lui Arion din Corint dispăruse,

Vertea se apropie de Irina şi-i puse cu blândeţe mâna pe umăr:

– S-ar putea ca tatăl dumitale, tovarăşă Irina…

Dar tânărul nu-şi isprăvi gândul.

VIII. GALERIA E-5

Când secretara îi anunţă lui Damian vestea prăbuşirii galeriei E-5, după o clipă de înmărmurire, inginerul trecu îndată la acţiune:

– Avertizează-l imediat pe director. Eu anunţ echipa de salvare. Ne vom întâlni cu toţii peste cinci minute la staţia trenului electric.

Damian ieşi în fugă. Urcă, sărind câte trei trepte, scara punctului de centralizare şi control. Intră ca o vijelie în camera operatorilor şi, năpustindu-se la tabloul de comandă, apăsă butoanele de alarmă. În aceeaşi clipă, din diferite puncte ale clădirii se îndreptară în fugă spre staţia trenului vreo duzină de oameni. Exact după cinci minute, trenul electric era gata de plecare. În primul vagon şedeau inginerul-şef Damian, maistrul principal Manea, artificierul Pavel Ştefu. În următoarele două vagoane se urcaseră salvatorii, minerii şi sanitarii. Nu se ştia încă precis ce gravitate avea accidentul, dacă ar fi putut fi denumit o catastrofă sau era numai o simplă prăbuşire fără nicio consecinţă importantă. Firele telefonice care făceau legătura cu zonele înconjurătoare treceau la nivelul galeriei E-5 şi acum erau complet întrerupte, probabil rupte în cursul prăbuşirii

– Toată lumea e aici? întrebă inginerul-şef cuprinzând într-o privire trenul.

Făcu semn şi locomotiva porni, trăgând după ea vagonetele în adâncul galeriei. Razele puternice ale farului străpungeau întunericul, scăldând într-o lumină lăptoasă pereţii laterali, brăzdaţi de dungile negre ale şanţurilor dintre blocuri. Bolta arcuită – făcută dintr-un material cu rezistenţă de trei ori mai mare decât cea a celor mai puternice armături – nu era prea înaltă: abia doi metri. Din această cauză, vagonetele erau destul de scunde şi cei care călătoreau în ele trebuiau să-şi ţină capul aplecat. Cel mai mult suferea maistrul principal, care era o namilă de om, depăşind un metru şi optzeci. Trenuleţul prinse viteză. Roţile pocăneau, lovindu-se de încheieturile şinelor. În urmă, întunericul era întrerupt doar din loc în loc de strălucirea micilor becuri din tavan. În schimb, în faţă, farul locomotivei lumina puternic galeria.

Zgomotul creştea mereu, o dată cu viteza trenuleţului, aşa încât discuţiile nu se puteau urmări decât cu greu. Trebuia să strigi pentru ca vecinul să audă ce vrei să-i spui. Condamnaţi la tăcere în mijlocul acestei gălăgii continue, oamenii căzură pe gânduri… Artificierul, om cu imaginaţie şi cu lecturi multiple, deşi nu prea bine organizate, căuta să apropie situaţia reală de acum cu vreuna citită prin cărţi… „Salvarea galeriei scufundate”, murmură el, pentru sine, un bun titlu de capitol.

Maistrul Manea, cocârjat pe banchetă, avea preocupări mai practice. În cazul când situaţia se dovedea într-adevăr foarte rea, galeria trebuia, ca primă măsură, sa fie condamnată. Deci, era necesar betonarea rapidă a gurii de intrare. În minte, Manea îşi şi organiza echipele.

Inginerul Damian îşi trecea adeseori mâna peste frunte, ca şi cum ar fi vrut să alunge ceva. Închisese ochii. Aşa, fără să vadă nimic, cu zgomotul acela care-l despărţea aparent de toţi ceilalţi, se simţea totuşi mai apropiat de ei ca oricând. Simţea, ştia că fiecare din cei care-l însoţeau era preocupat de acelaşi gând; „Să

ajungem la timp ca să salvăm galeria... să nu ne-o fure apele mării...” încercă să se gândească la cauzele care ar fi putut provoca această spărtură. Totul se petrecuse atât de repede, încât până în aceasta clipă nici măcar nu avusese vreme să-şi pună această întrebare. Acum, însă, în această relativă imobilitate, începură să-i dea asalt îndoielile. Oare această galerie fusese întreţinută cum trebuie? Controlul ei nu lăsase oare de dorit? Şi el, Damian... Simţi sudori reci de-a lungul spinării. El, Damian, nu cumva făcuse o greşeală de calcul? Oare socotise bine rezistenţa pereţilor? Poate că...

Se scutură, ca şi cum ar fi vrut să-şi lepede îndoielile... încerca să-şi amintească harta exploatării „Marea Neagră”, galeriile vecine cu E-5 şi în minte îi apăru chipul zâmbitor al Ninei... Nina! 0 cunoştea de aproape un an, dar o văzuse, o văzuse cu adevărat, numai de câteva zale... Intrase pe neaşteptate în camera de lucru a desenatorilor şi o zărise, aplecată deasupra hărţii concentrată, cu buzele puţin întredeschise, cu buclele blonde încadrându-i fruntea... O cunoştea de mult şi totuşi atunci o văzuse parcă pentru prima oară. Şi din acea clipă, de fiecare dată, gândul – acest ştrengar nestăpânit – îi purta către dânsa, Chiar în momente ca acelea pe care le trăia acum, când făcea eforturi să se concentreze asupra celor ce avea de îndeplinit.

Damian deschise ochii ţi privi din nou înainte.

Deodată, în lumina farului se ivi o mogâldeaţă care agita mâna, făcând semn să oprească. Maşinistul văzu semnalul, şi trenul îşi micşoră viteza. Omul de pe linie era un miner. Îmbrăcat în obişnuita salopetă, cu cască în cap şi cu bocanci impermeabili în picioare.

– Hei, opreşte, strigă el când trenul ajunse în dreptul său.

Acum cei din vagonete îl puteau vedea bine. Salopeta îi era udă, stropită cu noroi. Faţa minerului era şi ea acoperită cu pământ şi mânjită cu apă murdară de parcă

ar fi fost un actor prost grimat.

– De unde vii? strigă Damian.

Maistrul Manea se dădu jos din vagonet şi se apropie de omul care gâfâia ca după o fugă ce ceruse un efort deosebit,

– Ce-i Badea, ce-ai păţit? Vii de la E-5?

Era ajutorul de maistru Badea, care avea în sarcină tocmai sectorul în care se întâmplase accidentul.

– Da, de acolo, zise acesta încercând să-şi şteargă noroiul de pe faţă, întinzându-l şi mai mult. E lată rău!

– Hai cu noi! Suie aici! Zise inginerul făcându-i loc.

Locomotiva porni din nou.

– Ce s-a întâmplat acolo? întrebă Damian.

Ţăcănitul roţilor devenise asurzitor. Buzele se mişcau, dar cuvintele nu puteau fi desluşite. Badea îl privi fără să înţeleagă întrebarea. În aceeaşi clipă, cu un scrâşnet, locomotiva se poticni parcă de ceva şi stopă brusc. Un vagonet sări de pe linie şi se aplecă într-o rână. Badea căzu de pe banchetă şi se întinse, lat, pe scândurile galeriei. O clipă de panică, apoi se auzi vocea calmă a inginerului-şef:

– Carambol! Băieţi, să punem mâna pe vagonet, să-l urcăm iar pe linie. Sanitari, vedeţi ce-i cu Badea.

Cu ajutorul de maistru Badea nu era, din fericire, mai nimica. Se lovise la cap în momentul când locomotiva frânase, dar lovitura nu era prea gravă. După câteva clipe, se ridică de jos, puţin ameţit.

De inginer se apropie mecanicul locomotivei cu o bucată de lemn în mână:

– Uite ce s-a întâmplat! vorbi el furios. Nişte dobitocii au scăpat un lemn pe linie şi l-au lăsat acolo!

Inginerul-şef Damian luă bucata de lemn, o cercetă curios şi o aruncă în vagonet.

– Cum s-ar spune, buturuga mică răstoarnă carul mare, zise filosofic artificierul răsucindu-şi colţul mustăţii groase, în care mijeau câteva fire albe.

– Ia mai lasă folclorul, tună, cu glasul său de bas, Manea. Pune mai bine mâna aici… aşa… Hei, rup! Uf... gata!

Vagonetul era din nou pus pe şine.

– Îmbarcarea!

Şi trenul porni mai departe.

La o cotitură a galeriei, trenul încetini mersul şi apoi se opri. Aici se deschidea lateral o altă galerie, a cărei direcţie era aproape perpendiculară pe cea principală, pe care veniseră.

– Pe aici ajungem la E-5, anunţă maistrul Manea, sărind din vagonet şi aprinzându-şi lanterna.

O luă înainte şi, după el, se înşirară ceilalţi,

– Mergem ca indienii când înaintează în preerie, comentă artificierul, care recitise de curând „Ultimul mohican”.

Înaintau cu grijă, supraveghind planşeul. Era întreg, nu se vedea nicio urmă de infiltraţie.

Se apropiară de o cutie metalică fixată în perete. Badea deschise cu cheia pe care o purta la el capacul şi răsuci câteva şaltăre. Din tavan izbucni o lumină dulce, plăcută, care inunda întreaga galerie.

– Curentul electric nu e întrerupt în porţiunea asta, constată mulţumit inginerul-şef, stingându-şi lampa.

Dar, în scurtă vreme, situaţia se schimbă. De la un anumit punct al galeriei, instalaţia electrică nu mai funcţiona. Îşi aprinseră lămpile individuale.

– De aici nu mai sunt decât o sută de metri până la intrarea galeriei E-5, anunţă Badea.

Podeaua era udă şi, pe măsură ce înaintau, la fiecare pas, apa părea să crească. În acelaşi timp, un miros greu începea să se facă simţit.

– Hidrogenul sulfurat! anunţă Manea. Gurile de aerisire nu mai funcţionează…

– Cred că va trebui să ne punem măştile! spuse inginerul Damian.

– Eu n-am mască! anunţă Badea. Mi-am pierdut-o pe drum când am fugit…

– Rămâi deocamdată aici, îi spuse inginerul.

Îşi puseră măştile autonome, care conţineau o provizie de oxigen pentru câteva ore.

– Până acum nu pare să fie ceva serios, spuse inginerul. Discuţia se purta prin intermediul unui microradio cu emisie pe unda ultrascurtă.

– E vorba, desigur, de o alunecare de straturi într-o zonă limitată, adăugă el.

– Asta-i şi părerea mea, tovarăşe inginer, zise Manea, Nu ştiu de ce-o fi fost atât de speriat Badea.

Inginerul păru că nu aude vorbele maistrului. Mergea adâncit în gânduri.

– Mă întreb care poate fi cauza? murmură el. Chestia asta mi se pare totuşi destul de ciudată.

Manea îi auzea cu claritate vorbele în difuzoarele minuscule din interiorul măştii sale.

– E prima dată când se intîmplă, spuse maistrul. Eu lucrez aici la exploatare, de când s-a deschis… şi n-am pomenit aşa ceva.

Ajunseră la gura galeriei. Uşa de la intrare era întreagă, neatinsă. În schimb, conurile de lumină aruncate de lămpile pe care fiecare le purta la cingătoare arătau o situaţie nu prea plăcută. Galeria era pe jumătate umplută cu apă. Din fericire, ea cobora într-o pantă destul de înclinată; aşa se explică faptul că apa nu pătrunsese încă în galeriile învecinate, planşeul părea intact. Era necesar să se stabilească dacă apa se mai infiltra încă şi să se ia grabnic măsuri pentru astuparea căii de pătrundere.

Cizmele de cauciuc se cufundau mereu mai adânc în apă, Era evident că nu mai puteau înainta în acest fel.

– Salvatorii! strigă inginerul-şef.

Aceştia veniră lângă el. Salopetele lor erau impermeabile.

– Mergeţi înainte, unul după altul şi căutaţi spărtura, Noi vă aşteptăm aici.

În această clipă se auzi un uruit metalic urmat de o pocnitură care se răsfrânse până în fundul galeriei. Toţi îţi întoarseră capetele spre intrare. Uşa cea grea de fier… fusese închisă.

Se repeziră spre ea, împingând cu putere, în zadar. Ieşirea din galerie era blocată.

IX. OMUL CU CICATRICE

Uşa etanşă a galeriei E-5 se inchise cu un zgomot asurzitor. Omul o privi câteva clipe pe gânduri, de parcă nu şi-ar fi dat încă seama ce are de făcut. Apoi se depărta iute, luminându-şi calea cu lampa.

Omul – ale cărui trăsături nu se puteau distinge din cauza întunericului – păşea calm, fără grabă. Ştia că, în asemenea împrejurări, nu trebuie să te grăbeşti niciodată. La un moment dat scoase dintr-un buzunar două tuburi de metal de mărimea unor stilouri şi se apropie de peretele galeriei pe care se afla tabloul electric. Introduse o cheie în broasca de la cutia care închidea tabloul şi o răsuci puţin, încoace şi încolo. Uşiţa se deschise: în locul pe unde pătrundea doza, introduse unul din tuburi. Apoi apăsă jarul ţigării sale pe capătul tubului. Îl privi o clipă şi închise la loc, încetişor, uşiţa, îndepărtându-se cu paşi vioi.

Omul era departe în galerie când auzi un zgomot slab şi simţi sub picioare o zguduitură. Se uită la ceas: era ora 11 şi jumătate. Zâmbi satisfăcut. Dacă de acum înainte toate lucrurile aveau să-i meargă tot atât de bine, atunci, peste vreo două sau trei ore, va scăpa din această cursă de şoareci, din care la început socotise că nu va ieşi viu. Grăbi pasul. În curând, ajunse la clădirea administraţiei.

Aici era mare agitaţie…

Ingineri, lucrători, funcţionari fugeau încoace şi încolo.

Se luau măsuri pentru ca, îndată ce echipa se va întoarce, să se poată trece la reparaţiile care ar fi fost necesare.

Nimeni nu-l luă în seamă pe omul îmbrăcat în salopeta obişnuita a muncitorilor din galerii, aşa încât, fără grabă, acesta se îndreptă nestingherit spre aripa în care se afla biroul inginerului-şef. Deschise uşa cu băgare de seamă. În birou nu era nimeni. Omul intră şi închise uşa cu cheia pe care apoi o scoase din broască şi o băgă în buzunar.

Acum, abia, liniştea sa aparentă se risipi şi omul căzu pradă unei surescitări deosebite.

– La dracu, trebuie să lucrez repede, îşi spuse el aproape cu glas tare.

Dintr-un salt fu la harta din perete şi, câteva minute, îşi făcu de lucru la cifrul oblonului. Fără niciun rezultat, însă. Nu găsi combinaţia care-l deschidea.

Scoase din buzunarul salopetei un aparat fotografic de dimensiuni obişnuite. Îl fixă pe birou aşa încât să poată cuprinde în câmpul vizorului oblonul în spatele căruia se afla harta exploatării M.N. Deschise obiectivul aparatului la „timp de poză” şi-l lăsă aşa un minut. Declanşa o dată, de două ori, de trei ori, schimbând mereu timpul de poză. Apoi, dintr-un salt, fu la masa de lucru pe care o deschise fără mare greutate. Într-un sertar găsi o servietă de piele pe care o înşfacă şi îngrămădi în ea tot ce i se păru că ar cuprinde ceva de valoare. Deodată, privirea îi căzu pe magnetofonul de pe măsuţă. Reduse volumul sonor la minimum şi puse banda în mişcare.

„Raport de activitate pe primele şase luni ale anului…” răsună în difuzor vocea inginerului-şef.

– Aha, ultimele date! rânji omul şi scoţând rola a aruncă alături de celelalte documente în servietă.

Apoi se îndreptă spre uşă, pe care o deschise cu băgare de seamă. Pe coridor nu era nimeni. Tocmai se pregătea s-o închidă când auzi paşi. Se întoarse repede şi-o recunoscu pe Nina,

Fata se apropie nedumerită:

– Ce cauţi aici, tovarăşe? îl întrebă ea.

– Venisem după tovarăşul Damian, răspunse omul calm, privind-o în ochi.

– Cum, nu l-ai întâlnit?

– Nu, nu l-am întâlnit, zise omul laconic.

Nina îl privi curioasă, neştiind ce să spună. Ochii îi lunecară la servieta care i se părea cunoscută. Omul ştia că nu trebuie să-i lase timp de gândire, aşa că vorbi repede:

– Dar nu-i nimic, bine ca ai venit dumneata. Vino o clipă înăuntru. Am să-ţi predau ceva pentru jnginerul-şef.

Apăsă clanţa uşii biroului, lăsând-o să intre prima. Privirea Ninei căzu pe mâna omului, brăzdată de o cicatrice adâncă.

…O clipă mai târziu, fata se prăbuşi cu un zgomot înfundat pe covor.

– Aşa, rânji omul, băgând în buzunar micul pistol electronic, n-am ce-ţi face puicuţă, de-acum n-o să-ţi mai bagi nasul unde nu-ţi fierbe oala!

Îşi dădu seama că trebuie să se grăbească. Ieşi repede din camera şi închise pe dinafară uşa cu cheia. Apoi părăsi cu un aer preocupat clădirea şi se îndreptă spre galeriile de sud-vest, în care exploatarea fusese părăsită de mai bine de şase luni, din pricina rocilor calcaroase.

(Continuare în numărul 20)

Rugăm cititorii să ne trimită impresiile şi sugestiile lor asupra lucrărilor publicate în colecţia noastră pe adresa Bucureşti, Raionul I. V. Stalin, Casa Scînteii. Piaţa Scînteii Nr. 1, Redacţia revistei „Ştiinţă şi tehnică". Telefon 7.60.10 int. 1571-1164.

Colecţia „Povestiri ştiinţifico-fantastice" apare la 1 şi 15 ale fiecărei luni, în 32 pagini, preţul de 1 leu exemplarul.

Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii.

Preţul abonamentelor:

3 luni . . . . 6 lei
6 luni . . . . 12 lei
1 an . . . . 24 lei

APARE DE DOUĂ ORI PE LUNĂ - PREŢUL 1 LEU